

INTRODUCERE

Abordarea LEADER ramane o prioritate si pentru perioada de programare 2014-2020.

Dezvoltarea locala, plasata sub responsabilitatea comunitatii (DLRC), raspunde abordării LEADER prin implicarea actorilor locali in identificarea nevoilor din teritoriu si stabilirea directiilor proprii de dezvoltare .

Implementarea și funtionarea Grupurilor de Acțiune Locală (GAL) a început în perioada 2007-2013 prin intermediul axei IV - LEADER din PNDR.

Obiectivele specifice ale abordarii LEADER, urmăresc:

- participarea membrilor comunităților rurale la procesul de dezvoltare locală și încurajarea acțiunilor inovative (spre exemplu, soluții noi la probleme vechi, introducerea și dezvoltarea unor produse noi, noi sisteme de piață, modernizarea activităților tradiționale prin aplicarea de noi tehnologii, etc.);
- încurajarea actorilor de la nivel local de a lucra împreună cu reprezentanții altor comunități din interiorul sau exteriorul țării;
- stimularea formării de parteneriate, pregătirea și asigurarea implementării strategiilor de dezvoltare locala.

Dezvoltarea rurala prin abordarea LEADER (parte integranta a politicii de dezvoltare rurala) are la baza elaborarea unei strategii de dezvoltare locala, realizata prin incurajarea participarii liderilor locali si implementarea acestor strategii de dezvoltare locala in comunitățile rurale.

Parteneriatul constituit din lideri locali, participa la elaborarea strategiei de dezvoltare locala, in baza analizei nevoilor și priorităților specifice teritoriului.

Faptul ca elaborarea strategiei are la baza consultarea actorilor locali pentru a stabili directiile de actiune pentru dezvoltarea rurala in teritoriul GAL, constituie elemental central al abordarii LEADER.

În cadrul SDL se mentioneaza un set coerent de măsuri adaptate priorităților specifice din teritoriu, valorificind potențialul autentic local al acestuia. Prin abordarea LEADER se vor implementa proiecte ce reprezinta o abordare inovativă multisectorială și transversală, in sensul in care se vor gasi solutii noi pentru aspectele care privesc dezvoltarea locala a zonei.

Proiectele vor fi implementate în aria de acoperire a GAL si in afara ei (cele care privesc formarea profesionala/servicii), proiecte ce vor fi sprijinite financiar din fonduri publice integral, sau la care se va putea adăuga cofinanțarea privată.

În cadrul strategiei vor fi propuse modalitati noi de abordare a dezvoltarii locale, prin care sa se valorifice mai bine bunurile si resursele locale, avand ca rezultat o imbunatatire a calitatii vietii pe plan local. Aceste imbunatatiri privesc:

- diminuarea efectelor legate de tendinta de imbatranire a populației si de depopulare a zonei;
- antenuarea efectelor legate de faramitarea exploatatii agricole si de practicarea unei agriculturi de subzistenta sau semi-subzistenta;
- cresterea productivitatii in ceea ce priveste culturile agricole si sectorul de crestere a animalelor, printr-o mai buna dotare tehnica la nivelul exploatatii;
- valorificarea directa a produselor agricole si a produselor traditionale pe care fermierii le obtin, in conditii de eficienta economica;
- crearea de locuri de munca si diminuarea migrarii tinerilor catre oras;
- dezvoltarea infrastructurii de baza si a infrastructurii sociale la nivel local;
- valorificarea patrimoniului cultural si natural local, in scop educativ si turistic;
- diversificarea activitatilor economice si a serviciilor pe plan local, cu implicatii asupra nivelului calitatii vietii;
- perfectionarea pregatirii profesionale a populatiei active din zona pe domeniile sale de interes si accesul la informatii;

- implicarea mai activa a oamenilor din teritoriu la activitati de informare, precum si participarea la activitati culturale.

Parteneriatul Valea Velj, compus din comunele (UAT) Cefa, Gepiu, Lazareni, Sannicolau Roman, Husasau de Tinca nu a mai functionat ca si Grup de Actiune Locala, in perioada de programare 2007-2013, abordarea LEADER fiind o abordare nou pe plan local.

Zona teritoriului parteneriatul este amplasata in partea sudica a judetului Bihor, avand o populatie de 11.891 locuitori si o suprafata totala de 388.67 km².

Prin strategia de dezvoltare locala, se vor sustine categoriile de beneficiari care prin proiectele angajate vor urmari : crearea de locuri de munca, stabilirea tinerilor in localitatile GAL, trecerea catre exploatare agricole viabile care sa aduca valoare adaugata, punerea in valoare a mediului natural, reabilitarea clădirilor de patrimoniu, turismul rural, ameliorarea relatiilor dintre producători si consumatori, imbunatatirea conditiilor de mediu, imbunatatirea serviciilor si a pregatirii profesionale a persoanelor angajate in activitati economice, etc.

Fata de masurile mentionate in strategia de dezvoltare locala, care sa contribuie prin proiectele implementate la dezvoltarea zonei, parteneriatul Valea Velj va desfasura si activitati de cooperare, elaborind proiecte de cooperare ce vor fi finantate prin Sub-masura 19.3 - Cooperare, cu GAL-uri din teritoriul national si din afara tarii.

GAL Valea Velj va avea nevoie de sprijin pentru proiectele de cooperare, sens in care, la nivelul parteneriatului se vor intitua proiecte de asistenta tehnica pentru proiectele de cooperare, finantate tot prin Sub-masura 19.3.

Tematica comuna a proiectelor de cooperare se va fixa de catre GAL Valea Velj prin consultare cu Gal-urile partenere si vor privi aspecte comune care se regasesc in teritoriile GAL-urilor ce vor implemenata proiectele de cooperare si care vor contribui la indeplinirea obiectivelor strategiei.

CAPITOLUL I: PREZENTAREA TERITORIULUI SI A POPULATIEI ACOPERITE- ANALIZA DIAGNOSTIC

1. Teritoriul acoperit de GAL "VALEA VELJ" include 5 localitati care fac parte din judetul Bihor: *Comuna Cefa, Comuna Gepiu, Comuna Lazareni, Comuna Husasau de Tinca, Comuna Sannicolau Roman.*

Numărul total de locuitori care fac parte din aria teritoriala a Parteneriatului „Valea Velj” este de 11.891 locuitori, dispusi pe o suprafață de 388.67km².

1.1 Prezentarea geografica si clima

Teritoriul Parteneriat Valea Velj cuprinde suprafața a 5 comune: Comuna Cefa, Comuna Husasau de Tinca, Comuna Lazareni, Comuna Sannicolau Roman, Comuna Gepiu, teritoriul prezentând continuitate teritorială și caracteristici comune și omogene în ceea ce privește relieful, clima, solurile, demografia, mediul economic, social și cultural.

1.1.1. Amplasare

In zona sunt habitatele si speciile protejate care se incadreaza in:

a) Zone Natura 2000 (zona GAL)

Comuna Cefa, Sannicoalu Roman se afla in situl protejat Natura 2000 sub denumirea de Cefa.

Comuna Husasau de Tinca se afla in situl protejat Natura 2000 sub denumirea Padurea Goroniste.

b) In ceea ce priveste "Zone cu valoare naturala ridicata (HNV)"- in Parteneriatul Valea Velj nu exista zone cu valoare naturala ridicata.

1.1.2. Relieful

Relieful din zona GAL este reprezentat de campie, teritoriul fiind amplasat in mare parte in Campia Crisurilor, alternind spre est cu zona colinara.

La nivelul comunei Cefa relieful se caracterizeaza printr-o larga dezvoltare a campiilor dintre luncile Crisurilor Repede si Negru; acestea sunt campii mlastinoase, dotate cu canale colectoare. Pentru a limita amploarea inundațiilor și pentru a deseca zonele joase cu exces de umiditate, s-au creat canale, printre care și Canalul Colector ce leagă Crișul Repede de Crișul Negru și care traversează comuna Cefa de la nord la sud, având o lungime de 61 km.

1.1.3. Clima

Clima continental-moderată se află sub influența maselor de aer vestice, mai umede și mai răcoase. Temperatura medie anuală variază între 6° și 10,5°C, iar cantitățile precipitațiilor căzute cresc de la vest spre est, fiind cuprinse între 500 și 1.200 mm.

Rețeaua hidrografică, este formată din Crișul Negru și afluenții sai și prezintă mari variații de nivel, fapt ce a impus regularizarea cursurilor.

2. Analiza diagnostic referitoare la teritoriu si populatie, s-a facut plecand de la indicatorii de context mentionati in anexa IV din Reg. 808/2014, preluand acei indicatori care sunt relevanti pentru GAL VALEA VELJ.

2.1. Populatia din GAL Valea Velj*

Populația reprezintă numărul locuitorilor din aria geografică a GAL VALEA VELJ și, după cum se poate observa în tabelul de mai jos, populația este de 11.891 locuitori, cu următoarea repartizare pe sexe:

Tabel nr.1

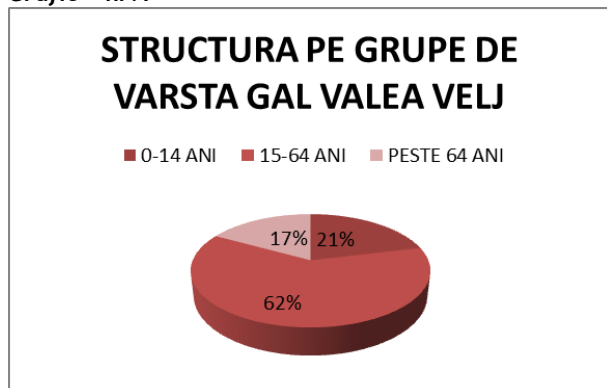
Total	11.891
Masculin	5.924
Feminin	5.967

Sursa: INSSE

2.2. Structura pe grupe de varsta*

La nivelul intregului GAL VALEA VELJ, structura pe grupe de virsta se prezinta astfel:

Grafic nr.1

Tabelnr.2

STUCTURA PE GRUPE DE VARSTA	2011	2013
0-14 ANI	2489	2591
15-64 ANI	7259	7424
PESTE 64 ANI	1996	1902

Sursa: INSSE

In GAL VALEA VELJ, in structura pe grupe de varsta, grupa persoanelor cu varsta cuprinsa intre 15-64 ani este reprezentata intr-un procent mare, de 68%; grupa persoanelor cu varsta peste 64 ani, reprezinta un procent semnificativ de 18%. In ceea ce priveste populatia din grupa de varsta 15-64 ani, tendinta din anul 2013, fata de anul 2011, este de scadere, ca urmare a migrarii spre locuri mai atractive privind piata muncii.

2.3. Teritoriul

Tabel nr. 3

Total suprafata Km ² , din care	Suprafata totala Km ²	Agricola	Teren neagricol Km ²
388,67	288,37		100,3

Sursa: INSSE

Suprafata totala a teritoriului GAL Valea Velj este de 388,67 km², din care suprafata agricola totala (incluzind toate categoriile de folosinta ale terenului) este de 288,37 km², ceea ce reprezinta aproximativ 74,19 % din suprafata totala.

2.4. Densitatea populatiei*

Tabel nr. 4

Nr. Locuitori	11.891
Suprafata	388,67
DENSITATEA= Nr. locuitori/ Suprafata	30,59

Sursa: INSSE

Densitatea populatiei pe teritoriul GAL-ului Valea Velj stabilita ca si raport intre numarul de locuitori si suprafata, avand in vedere ca are 11.891 locuitori si 388,67 km², este de 30,59 locuitori/km².

In tabelul de mai jos este prezentata densitatea si indicele de dezvoltare umana locala (IDUL) la nivelul localitatilor din teritoriul GAL:

Tabel nr.5

Cod SIRUTA	Numele localității			Număr locuitori-Recensământ 2011*	Suprafața totală	Densitate* Loc/km ²	IDUL/2011
	Judet	Orase	Comune				
28246			Cefa	2272	76,42	29,73	56,32
32195			Gepiu	1797	41,12	43,70	53,81
29813			Lazareni	3233	80,05	40,39	44,22
32179			Sannicolau Roman	2194	75,09	29,22	51,20
29662			Husasau de Tinca	2395	115,99	20,65	42,89
				11.891	388.67	30.59	

La nivelul întregului GAL valoarea indicelui de dezvoltare umana locala (IDUL) este mai mica de 55 in patru din cele 5 UAT-uri (exceptie UAT Cefa). Se poate aprecia ca zona GAL reprezinta o zona saraca, pentru care proiectele de dezvoltare locala prezinta o importanta majora, pentru a determina populatia sa ramina in zona si sa fie atrasa de zona.

2.5. Rata ocuparii fortei de munca*

Tabel nr. 6

POPULATIE OCUPATA	3.964
POPULATIE TOTALA	11.891

Sursa: INSSE

RATA OCUPARII FORTEI DE MUNCA, se calculeaza raportand

POPULATIE OCUPATA/ POPULATIE TOTALA*100 si la nivelul întregului GAL este de 33,33% (3.964/11.891*100 = 33,33%)

Dupa cum se poate constata, in GAL Valea Velj, populatia este ocupata intr-un procent de numai 33,33% din randul populatiei totale a zonei. Acest nivel scazut este determinat de faptul ca nu sunt dezvoltate activitati prin care sa se creeze locuri de munca si sa creasca astfel numarul populatiei ocupate, care sa dispuna de resurse financiare pentru a avea un trai decent. In acest context se manifesta si fenomenul migratiei, populatia de la nivelul anului 2013 fiind in scadere fata de cea a anului 2011. Cea mai mare parte a populatiei este implicata in activitati agricole .

2.6. Rata somajului*

Rata șomajului se determina ca un raport intre numarul somerilor identificati in zona, raportat la totalul populatiei active din zona.

In GAL Valea Velj rata somajului reprezinta 7.10%.

Rata somajului = NUMAR SOMERI / POPULATIA ACTIVA*100 = 303/ 4.267*100= 7.10 %

2.7. Structura ocuparii fortei de munca

La nivelul GAL ponderea cea mai mare a populatiei ocupate, o are aceea ocupata in sectorul agricol, avand o medie de 51,41% ; in cadrul comunelor componente, ponderea cea mai mare in sectorul agricol o detine populatia ocupata din comuna Husasau de Tinca (60,7%). In ceea ce priveste sectorul de activitati economice non-agricole (industrie si artizanat), acestea reprezinta 22,32% din totalul populatiei ocupate la nivel de GAL, procentul cel mai

mare fiind înregistrat la nivelul comunei Cefa (30,54%) și cel mai redus la nivelul comunei Husasau de Tinca (13%).

În ceea ce privește activitățile comerciale, populația ocupată din acest sector reprezintă 14,55% la nivelul întregului GAL, procentul cel mai mare în ceea ce privește populația ocupată în domeniul comerțului se regăsește în comuna Gepiu (17,38%) și cel mai redus procent la nivelul comunei Husasau de Tinca (10%).

În ceea ce privește serviciile, acestea reprezintă 11,70% din populația ocupată la nivelul întregului GAL ; procentul cel mai mare, cât privește populația ocupată în domeniul serviciilor, se regăsește la comuna Husasau de Tinca (15,95%) și cel mai scăzut la nivelul comunei Sannicolau Roman (sub 1%).

2.8. Rata sărăciei:

Rata sărăciei absolute reprezintă ponderea persoanelor din gospodăriile ale căror cheltuieli de consum pe adult echivalent sunt mai mici decât pragul de sărăcie în populația totală.

2.9. Structura economiei la nivel local

Analiza sectorului agricol

Agricultura este domeniul de activitate principal la nivelul GAL, reprezentând 58% la nivelul structurii economiei locale.

La nivelul GAL, agricultura este reprezentată atât de sectorul vegetal cât și de creșterea animalelor.

Structura sectorului vegetal o reprezintă preponderent cultura cerealelor (grâu, porumb, orz), plante tehnice (sfecla de zahăr, floarea soarelui, rapita), cultura cartofului și a legumelor, precum și a plantelor furajere . De asemenea sunt livezi de pomi fructiferi și plantații de viță de vie, pasuni și finete.

Cultura plantelor furajere, se înscrie ca un element cu importanță crescută în structura culturilor de câmp și totodată în lanțul producției agricole, fiind o importantă verigă de suport a sectorului zootehnic. Mai importante, atât prin suprafețele cultivate cât și prin valoarea lor furajeră, sunt culturile de lucernă, trifoi, porumbul pentru siloz, sfecla furajeră. Atât în cazul celor perene, cât și al celor anuale, culturile de plante furajere au o reprezentare semnificativă.

Creșterea animalelor este o preocupare de bază a locuitorilor: bovine, ovine, porcine, caprine, iar producția realizată este destinată atât pentru consum propriu (autoconsum), cât și pentru prelucrare industrială de către unități mari de profil amplasate în orașe (Oradea, Salonta, Beiuș).

3. Infrastructura turistică

Cu toate că zona teritoriului GAL beneficiază de prezența unor atracții turistice unice și a unui decor natural deosebit, turismul în zona este insuficient dezvoltat.

Fără de aceste zone turistice de mare atractivitate, turismul în zona poate fi dezvoltat prin valorificarea specificului local (gastronomie și produse alimentare tradiționale, articole meșteșugărești, tradiții și obiceiuri locale), creșterea numărului de unități de cazare, stabilirea de trasee turistice, pachete de servicii turistice atractive. Toate aceste modalități de dezvoltare a turismului ar contribui la creșterea numărului de turiști și a zilelor petrecute de către aceștia în zona.

4. Infrastructura locala si sociala

Servicii de baza

La nivelul teritoriului GAL se presteaza *servicii medicale* prin intermediul cabinetelor medicale individuale apartinand medicilor de familie, cabinete stomatologice si farmacii. Se poate aprecia ca la nivelul teritoriului GAL, serviciile medicale de specialitate lipsesc si pot fi accesate doar in policlinicile si spitalele apropiate, din afara zonei.

Educatie si formare profesionala

In teritoriului GAL nivelul de educatie include invatamantul prescolar (gradinite) si invatamantul scolar (primar si gimnazial). Continuarea procesului de educatie se poate face in alte localitati din zona.

5. Prezentarea identitatii culturale a zonei si a patrimoniului cultural material

In toate localitatile care compun GAL-ul Valea Velj se afla monumente de patrimoniu sub forma monumentelor istorice, de arhitectură, situri și ansambluri arheologice, ceea ce confera zonei o atractie turistica deosebita si turistilor interesati de aceste vestigii, posibilitatea de a le cunoaste.

CAPITOLUL II: COMPONENTA PARTENERIATULUI

Componenta parteneriatului se prezinta in urmatoarea structura si pondere la nivelul teritoriului GAL:

- **Parteneri publici** - cu o pondere de 16,67% din totalul membrilor ce compun parteneriatul GAL Valea Velj, fiind reprezentati de :
  - COMUNA SINNICOLAU ROMAN cu sediul primariei in Satul SINNICOLAU ROMAN, nr. 1-4;
  - COMUNA GEPIU cu sediul primariei in Satul GEPIU, nr. 80;
  - COMUNA HUSASAU DE TINCA cu sediul primariei in Satul HUSASAU DE TINCA, nr. 53 ;
  - COMUNA LAZARENI cu sediul primariei in Satul LAZARENI, nr. 21;
  - COMUNA CEFA cu sediul primariei in Satul CEFA, nr. 81.

- **Parteneri privati** cu o pondere de 50% din total partenerilor din GAL Valea Velj, fiind reprezentat de 15 firme, dupa cum urmeaza:

✓ Firme care desfasoara activitate agricola:

1. RUJE SERGIU LEONARD PERSOANA FIZICA AUTORIZATA cu sediul in Sat BICACI, com. GEPIU, nr. 291, jud. BIHOR;
2. S.C PETROCONSTRUCT S.R.L cu sediul in Sat GEPIU, com. GEPIU, nr. 300, jud. BIHOR;
3. S.C AGROHUS S.R.L cu sediul in Sat HUSASAU DE TINCA, com. HUSASAU DE TINCA, nr. 438, jud. BIHOR;
4. S.C EUROAGROHUS S.R.L cu sediul in Sat HUSASAU DE TINCA, com. HUSASAU DE TINCA, nr. 117, jud. BIHOR;
5. CARBUNAR PETRU FLORIN PERSOANA FIZICA AUTORIZATA cu sediul in Sat HUSASAU DE TINCA, com. HUSASAU DE TINCA, nr. 100, jud. BIHOR;
6. VICAS FLORINELA LAURA PERSOANA FIZICA AUTORIATA cu sediul Sat HUSASAU DE TINCA, com. HUSASAU DE TINCA, nr. 437, jud. BIHOR;
7. MOLDOVAN ANDREI IONUT PERSOANA FIZICA AUTORIZATA cu sediul in Sat ROIT, com. SANNICOLAU ROMAN, nr. 99, jud. BIHOR;
8. POPA PETRU SEBASTIAN PERSOANA FIZICA AUTORIZATA cu sediul in Sat GEPIU, com. GEPIU, nr. 326, jud. BIHOR;
9. BRATA MARIANA ANICA PERSOANA FIZICA AUTORIZATA, cu sediul in Sat CARANZEL, com. LAZARENI, nr. 29. Jud. BIHOR
10. TENT IOAN INTREPRINDERE FAMILIALA cu sediul in Sat LAZARENI, com. LAZARENI, nr. 10, jud. BIHOR;

Dupa cum se poate observa, mai mult de jumătate(10) dintre aceste firme activeaza in sectorul agricol.

✓ Firme care desfasoara activitate non-agricola:

- 11.S.C DECO GARDEN S.R.L cu sediul in Sat MIERSIG, com. HUSASAU DE TINCA, nr. 12, jud. BIHOR - Lucreari de instalatii sanitare, de incalzire si de aer conditionat;
- 12..S.C PETROCONSTRUCT S.R.L cu sediul in Sat GEPIU, com. GEPIU, nr. 300, jud. BIHOR - Lucrari de constructii a cladirilor rezidentiale si nerezidentiale;
- 13PAINA I. IOAN PERSOANA FIZICA AUTORIZATA cu sediul in Sat SANNICOLAU ROMAN, com. SANNICOLAU ROMAN, nr. 489, jud. BIHOR - Fabricarea produselor de morarit (FABRICAREA PRODUSELOR PENTRU HRANA ANIMALELOR);
- 14S.C AGENDA PRODCOM S.R.L cu sediul in Sat GEPIU, com. GEPIU, nr. 335, jud. BIHOR - Comert cu ridicata al combustibililor solzi, lichizi si gazosi si al produselor;

155.C RETEHNO SERV S.R.L cu sediul in Sat GEPIU, com. GEPIU, nr. 481, jud. BIHOR - Intretinerea si repararea autovehiculelor;

- **Societatea civilă** cu o pondere de 30% din totalul membrilor parteneriatului GAL Valea Velj, fiind reprezentata de 5 ONG-uri si 4 parohii, dupa cum urmeaza:
  - ASOCIATIA URBARIASILOR USENDANA cu sediul Sat OSAND, com. HUSASAU DE TINCA, nr. 29, - obiect de activitate Administrarea si exploatarea padurilor si pasunilor;
  - ASOCIATIA URBARIASILOR SITITELEC cu sediul in Sat HUSASAU DE TINCA, com. HUSASAU DE TINCA, nr. 32- obiect de activitate Administrarea si exploatarea padurilor si pasunilor;
  - ASOCIATIA CRESicatorilor DE OI SI CAPRE "PASTORUL" in cu sediul in Sat HUSASAU DE TINCA, com. HUSASAU DE TINCA, nr. 1/A- obiect de activitate Sprijinirea crescatorilor de oi si capre in valorificarea eficienta a productiei realizate.
  - ASOCIATIA CONSULT PRO LAZARENI cu sediul in Com. Lazareni, nr.37- obiect de activitate Integrarea profesionala si in comunitate a persoanelor defavorizate prin dezvoltarea initiativelor de economie si antreprenariat social;
  - ASOCIATIA ECO LAZARENI cu sediul in Com. Lazareni, nr.37- obiect de activitate Integrarea profesionala si in comunitate a persoanelor defavorizate prin dezvoltarea initiativelor de economie si antreprenariat social;
- ✓ Exista si 4 parohii:
  1. PAROHIA ORTODOXA ROMANA BERECHIU cu sediul in Sat BERECHIU, com. SANNICOLAU ROMAN, nr. 169;
  2. BISERICA PENTICOSTALA SANNICOLAU ROMAN cu sediul in Sat SANNICOLAU ROMAN, com. SANNICOLAU ROMAN, nr. 727;
  3. PAROHIA ORTODOXA ROMANA LAZARENI cu sediul in Sat LAZARENI, Com. LAZARENI, nr. 111;
  4. PAROHIA ORTODOXA ROMANA SANNICOLAU ROMAN, cu sediul in Sat SANNICOLAU ROMAN, com. SANNICOLAU ROMAN, nr. 466;
- **Persoane fizice relevante**, din total parteneriatului GAL au o pondere de 3,33% si sunt reprezentate de catre presedintele GAL-ului.

Componenta parteneriatului se regaseste reprezentata in principalele sectoare de interes ale zonei si poate sa contribuie la dezvoltarea teritoriului.

Autoritatile publice locale si cele care reprezinta societatea civila, vor putea sprijini dezvoltarea teritoriului prin proiecte care vizeaza infrastructura turistica, sociala, elemente de patrimoniu.

In sectorul privat, constituit in majoritate din firme cu profil agricol, se pot dezvolta proiecte care privesc explotatiile agricole si certificarea produselor locale.

Tot in sectorul privat se pot dezvolta proiecte care privesc crearea de locuri de munca, diversificarea serviciilor de la nivel local, dezvoltarea turismului.

Formarea profesionala continua a locuitorilor va fi o prioritate pentru zona.

Persoana fizica relevanta este reprezentata de presedintele GAL „Valea Velj”, domnul Seica Octavian, care are experienta in domeniu public, in prezent activind in Primaria Husasau de Tinca.

CAPITOLUL III: ANALIZA SWOT

Analiza SWOT poate orienta dezvoltarea ulterioara a zonei, in toate domeniile care au fost prezentate in analiza diagnostic, avind in vedere insa si posibile constrangeri ce pot influenta dezvoltarea zonei.

Zona GAL are un relief reprezentat de cimpie, teritoriul fiind amplasat in mare parte in Cimpia Crisurilor, alternind spre est cu zona colinara.

In zona sunt habitate si specii protejate care se incadreaza in situl protejat Natura 2000 sub denumirea de Cefa (comuna Cefa, Sannicoalu Roman) si situl protejat Natura 2000 sub denumirea Padurea Goroniste (comuna Husasau de Tinca).

In teritoriu nu sunt zone incadrate in categoria **Zone cu Valoare Naturală Ridicată (HNV)**.,

In ceea ce priveste populatia, densitatea este de 30,59 la nivelul GAL, situatie in care putem sa consideram zona ca apartinand categoriei de zone sarace, avind un indice de dezvoltare umana locala cu valori mai mici de 55 in cazul a patru din cele cinci localitati care compun GAL-ul.

Populatia totala din zona este de 11.891 locuitori, iar pe categorii de virsta ponderea cea mai mare (68%) o reprezinta grupa cu varsta cuprinsa intre 15-64 ani si peste 64 ani (18%).

Tendinta de migrare se manifesta ca urmare a faptului ca zona nu este dezvoltata din punct de vedere economic, nu ofera posibilitatea gasirii locurilor de munca care sa asigure cistiguri materiale suficiente.

Analizind gradul de ocupare a populatiei la nivelul teritoriului GAL, se constata faptul ca rata de ocupare a fortei de munca este de 33,33%, adica doar o treime din populatie realizeaza venituri in urma prestarii unei activitati economice .

Exploatarele de dimensiuni mici sunt lucrate direct de catre proprietari (persoane care fie au trecut, fie se apropie de vârsta pensionării) si ele sunt considerate exploatare de semi-subsistentă si subsistentă.

O alta forma de exploatare agricola, o reprezinta Societatile comerciale/agricole, care detin suprafate mari de teren in proprietate si arenda si care trebuie sa se doteze, sa se diversifice si sa-si valorifice superior productia pentru a-si mari eficienta.

Zona este propice pentru culturi cerealiere, plante tehnice, cartofi, legume, pomi si vita de vie.

Posibilitatea de a dezvolta sectorul „produselor traditionale”, ofera producatorilor oportunitatea de obtinere a unor venituri mai mari decit veniturile obtinute din simpla livrare a materiilor prime.

Dezvoltare exploatarele poate sa includa atat diversificarea si valorificarea superioara a produselor, cit si dezvoltarea unor exploatare prin randamente de productie mari, cu valorificarea superioara a produselor.

Tendinta fermierilor locali ar trebui orientata catre obtinerea de produse traditionale ce pot fi valorificate la nivelul oraselor din apropiere, prin amenajarea de spatii de desfacere, sau prin asocierea mai multor producatori intr-o forma asociativa.

Se pot practica solutii gen „asigurarea cosului de livrare permanent” in baza unui abonament pentru livrarea marfurilor, stiind din timp numarul consumatorilor pe care poti conta, pentru a putea estima productia pe care trebuie sa o realizezi in a onora comenzile. Acestea pot constitui actiuni „inovative”.

Obiectivul specific care se desprinde din analiza SWOT intreprinsa privind aceste aspecte il reprezinta *„sustinerea dezvoltarii sectorului agricol pentru a realiza exploatare agricole performante si eficiente in acord cu mediul si protejarea lui”*.

Posibilitatea de a certifica produsele locale prin sustinerea financiara a fermierilor, primind o suma fixa printr-o „schema de calitate” poate fi o oportunitate ce poate fi

valorificata pe plan local, cu consecinte pozitive privind sustinerea lantului agro-alimentar scurt si realizarea de forme asociative pentru comercializarea eficienta a produselor.

Obiectivul specific care se desprinde din analiza SWOT intreprinsa privind aceste aspecte il reprezinta *„sustinerea dezvoltarii sectorului agricol, dezvoltarea lantului de productie integrat si a lanturilor agro-alimentare scurte pentru comercializare si gasirea unor forme asociative pentru valorificarea produselor”*.

Sustinerea unor cursuri de formare profesionala continua, care sa asigure un nivel de cunoastere imbunatatit privind tehnologiile de cultura si de crestere a animalelor in acord cu protejarea mediului, dobindirea de cunostinte privind obtinerea si atestarea unui „produs traditional”, aspecte de fiscalitate, constituie oportunitati pentru zona.

In ceea ce priveste sectorul non-agricol de la nivelul localitatilor, se constata ca activitatea preponderenta o reprezinta cea comerciala

Cele mai multe din aceste unitati economice au un numar redus de angajati (0-9) si amplasarea lor in teritoriu este neuniforma.

Fata de aceasta situatie, diversificarea activitatilor la nivel local, prin dezvoltarea intreprinderilor mici si mijlocii, reprezinta o prioritate si pot fi sprijiniti cei care doresc sa defasoare o activitate economica diferita de cea agricola, printr-o suma forfetara, care sa le asigure baza materiala de productie.

Diversificarea pe plan local implica si serviciile medicale, juridice, de contabilitate, etc.

Obiectivul specific care se desprinde din analiza SWOT intreprinsa privind aceste aspecte il reprezinta *”dezvoltarea activitatilor non-agricole folosind resurse locale, pentru a raspunde abordarii LEADER privind caracterul inovativ al activitatilor intreprinse”*.

Cu toate ca beneficiaza de zone cu potential turistic crescut, la nivelul localitatilor din GAL nu este dezvoltata infrastructura acestui domeniu. Sunt reduse ca numar unitatile de cazare . Nu este valorificat suficient potentialul turistic al zonei, nu se ofera turistilor posibilitati de informare privind obiectivele ce pot fi vizitate, posibilitatile de cazare si servirea a mesei.

Acest tip de informatii pot face referire si la asezamintele ce reprezinta elemente de patrimoniu cultural , arhitectural, religios, natural, punand accent pe ce le particularizeaza, si le confera notorietate.

Trebuie sprijinita financiar dezvoltarea activitatilor turistice, in care sa fie incluse realizarea de noi unitati de cazare, trasee turistice, realizarea unor zone de agrement, cai de acces, marcaje, pachete turistice atractive, actiuni competitionale, materiale de informare asupra zonei.

Obiectivul specific care se desprinde din analiza SWOT intreprinsa privind aceste aspecte il reprezinta *” dezvoltarea infrastructurii turistice si de patrimoniu la nivel local pentru a raspunde abordarii LEADER privind caracterul inovativ al activitatilor intreprinse”*.

La nivelul comunelor din teritoriul GAL au fost initiate si realizate lucrari de infrastructura locala la scara mica, s-au facut reparatii la obiective locale de interes public (camin cultural, scoli, dispensare), s-au realizat gradinite si asezaminte „After school”.

Toate aceste servicii ar trebui dezvoltate la nivel de localitate, iar aspectele identificate care nu vor putea fi imbunatatite din lipsa fondurilor publice, pot constitui un punct slab in cadrul acestei analize.

Imbunatatirea dotarilor de la nivelul unitatilor publice trebuie sa ramina o prioritate pentru zona.

Dezvoltarea infrastructurii sociale poate constitui pentru abordarea LEADER din GAL-ul Valea Velj un aspect „inovator”, care poate duce la cresterea calitatii vietii in zona.

La nivelul comunelor, se poate organiza cîte un „festival tematic”, care să fie reprezentativ pentru fiecare, cu posibilitatea de punere în valoare a dansurilor, muzicii, tradițiilor și obiceiurilor locale.

Caminele culturale pot fi sprijinite să desfășoare activități educaționale pentru copiii, prin înființarea și dotarea unor cercuri tematice, care să funcționeze la nivelul lor.

Pe plan local poate fi realizată o publicație periodică, prin care locuitorii din zonă să fie informați asupra evenimentelor ce au loc la nivelul comunității, cu impact asupra mai multor categorii ale populației.

Tot la nivel local pot fi organizate concursuri tematice, gen „cel mai bun pescar”/”cel mai bun vinător”/„cel mai bun gospodar”, etc.

Populația roma poate participa la acțiuni inițiate pe plan local, de informare privind posibilitățile de calificare și identificarea celor interesați. La nivel local poate fi susținută financiar elaborarea unor materiale informative pentru cunoașterea identității locale, gen monografii, broșuri tematice, etc.

De asemenea poate fi sprijinită financiar achiziția unor utilaje pentru realizarea unor servicii publice la nivelul localităților (dezapexire, amenajare și întreținere spații verzi, etc).

În urma aspectelor prezentate mai sus, se poate stabili ca și obiectiv specific de realizat în cadrul strategiei de dezvoltare locală, acela de *”dezvoltare a infrastructurii sociale la nivel local pentru a răspunde abordării LEADER privind caracterul inovativ al activităților întreprinse”*.

Se pot întreprinde acțiuni de refacere și întreținere a patrimoniului. Pe lângă aceste acțiuni se pot îmbunătăți căile de acces către aceste obiective, indicatori pentru stabilirea traseelor turistice, locuri de odihnă, marcaje, pentru a le face accesibile persoanelor care sunt interesate să le viziteze.

Mijloacele de informare pot fi diverse (broșuri, material virtuale de prezentare, hărți turistice, aplicații web pentru prezentarea elementelor de patrimoniu) privind prezentarea obiectivelor turistice.

Promovarea unui turism tematic ar putea constitui obiectivul unui proiect de cooperare pentru GAL, proiect al cărui beneficiar să fie GAL-ul.

Obiectivul specific care se desprinde din analiza SWOT întreprinsă, pentru strategia de dezvoltare locală îl reprezintă *”dezvoltarea infrastructurii turistice și de patrimoniu la nivel local pentru a răspunde abordării LEADER privind caracterul inovativ al activităților întreprinse”*.

Fata de analiza prezentată mai sus, putem să identificăm la nivelul teritoriului GAL Valea Velj, punctele tari, punctele slabe, oportunitățile care se desprind, dar și amenințările care pot să influențeze punerea lor în practică.

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> • Există zone care pot fi încadrate în situl protejat “Natura 2000”. • Teritoriul comunelor este străbătut de o rețea de drumuri care facilitează legătura între localități, dar și de drumul European E671/DN79 care face legătura între Oradea - Arad - Timișoara. • Condițiile climatice, hidro-geologice, pedologice sunt favorabile dezvoltării agriculturii, dar sunt și zone cu peisaje naturale propice incurajării 	<ul style="list-style-type: none"> • Densitatea redusă a populației din zonă, cu tendința de migrație a categoriei de vîrstă cuprinsă între 15-64 ani și tendința îmbătrînire a populației rămase. • Structura fragmentată a exploatațiilor agricole, lucrate individual, cu implicații în productivitate (scăzută); • Lipsa unei dotări materiale corespunzătoare în sectorul agricol, pentru a crește productivitatea muncii și a asigura dezvoltarea lor.;

<p>turismului;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prezența în apropierea teritoriului GAL a orașelor, are un impact pozitiv asupra schimburilor comunității locale cu exteriorul (mărfuri, servicii medicale, educație, locuri de muncă, etc.); • Amplasarea teritoriului GAL în apropierea zonelor în care poate fi încurajată activitatea turistică; • Posibilitatea de a dezvolta și diversifica producția agricolă; • Existența în zonă a unor activități economice non-agricole. • Existența unei infrastructuri turistice cu posibilitatea de a se dezvolta; • Existența unei infrastructuri sociale prin care se asigură la nivel local servicii medicale, de învățământ, sportive și de petrecere a timpului liber, cu posibilități de dezvoltare; • Existența unei infrastructuri locale de bază ce poate fi dezvoltată; • Existența unor obiective ce pot constitui elemente de patrimoniu; • Existența posibilității de a dezvolta activități economice care să protejeze mediul. 	<ul style="list-style-type: none"> • Venituri mici obținute la nivelul exploatațiilor agricole încadrate în categoria de semi-subzistență sau subzistență; • Valorificarea preponderentă a produselor agricole obținute în exploatațiile mici către procesorii de industrie alimentară; • Activitățile economice non-agricole din zonă nu sunt dezvoltate; • Numărul pensiunilor agroturistice este redus; • Serviciile de la nivelul localităților nu asigură decât la un nivel minim; • Obiectivele de patrimoniu nu sunt puse suficient în valoare și atrase în circuitul turistic al zonei. • Nu sunt întreținute obiectivele de patrimoniu, în lipsa investițiilor directe pentru conservarea acestora; • Nu sunt suficient de bine puse în valoare resursele umane ale zonei.
<p>OPORTUNITĂȚI</p>	<p>AMENINȚĂRI</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Dezvoltarea exploatațiilor agricole de la nivel local prin asigurarea unei baze materiale corespunzătoare și diversificarea produselor în vederea valorificării lor; • Dezvoltarea de produse tradiționale și realizarea unor lanțuri agro-alimentare scurte de aprovizionare; • Dezvoltarea unor activități care să aibă în vedere și aspectele de protecție a mediului; • Diversificarea activităților non-agricole și încurajarea micilor întreprinzători; • Dezvoltarea și diversificarea infrastructurii turistice și de patrimoniu; 	<ul style="list-style-type: none"> • Forța de muncă, mai ales cea tânără și calificată, poate să fie atrasă către orașe mari dezvoltate; • Distrugerea elementelor de patrimoniu în lipsa investițiilor directe pentru conservarea acestora; • Pierderea tradițiilor locale, odată cu trecerea timpului și neglijarea punerii lor în valoare; • Insuficiente fonduri alocate în cadrul strategiei, pentru a valorifica toate oportunitățile identificate și de a atinge obiectivele stabilite în cadrul acestei strategii de dezvoltare locală.

- Imbunatatirea infrastructurii sociale la nivel local;
- Conservarea patrimoniului local si atragerea lui in circuitul turistic al zonei;
- Integrarea comunitatii rome la nivel local.
- Imbunatatirea formarii profesionale continue a populatiei.

CAPITOLUL IV: OBIECTIVE, PRIORITATI si DOMENII de INTERVENTIE

I.Obiectivul de restructurare si crestere a viabilitatii exploatatiiilor agricole

P1: Incurajarea transferului de cunostinte si a inovarii in agricultura, silvicultura si zonele rurale. Domeniul de interventie 1A - Incurajarea inovarii, a cooperarii si a crearii unei baze de cunostinte in zonele rurale(domeniu secundar) - Domeniul de interventie 1C - Incurajarea invatarii pe tot parcursul vietii si a formarii profesionale in sectoarele agricol si forestier.

Masura “Formare profesionala”-M1/1C - art.14 din Reg.1305/2013. Indicatorul de monitorizare pentru masura aferenta Domeniul de interventie 1A,1C,este “Numarul total al participantilor instruiti” - un numar de 110 persoane.

P2:Cresterea viabilitatii fermelor si a competitivitatii tuturor tipurilor de agricultura in toate regiunile si promovarea tehnologiilor agricole inovatoare si a gestionarii durabile a padurilor. Domeniul de interventie 2A - Imbunatatirea performantei economice a tuturor exploatatiiilor agricole si facilitarea restructurarii si modernizarii exploatatiiilor , in special in vederea sporirii participarii pe piata si a orientarii spre piata , precum si a diversificarii activitatiiilor agricole.

Masura”Sprijin pentru exploatatiiile agricole” - M2/2A - art.17 din Reg.1305/2013 si vizeaza un sprijin financiar acordat la nivelul explotatiilor agricole pentru fermieri sau grupuri de fermieri (art.17(2) din Reg.1305/2013).Indicatorul de monitorizare este“Numarul de exploatatii agricole/beneficiari sprijiniti” - 10.Vizeaza obiectivele transversale de mediu si inovare (**criteria de selectie CS4.5**),este complementara masurii“Accesul la schema de calitate privind certificarea produselor (**criteria de selectie CS4.2**).

P3:Promovarea organizarii lantului alimentar, inclusiv a sectoarelor de prelucrare si comercializare a produselor agricole, a bunastarii animalelor si a gestionarii riscurilor in agricultura. Domeniul de interventie 3A - Imbunatatirea competitivitatii producatorilor primari printr-o mai buna integrare a acestora in lantul agroalimentar prin intermediul schemelor de calitate, al cresterii valorii adaugate a produselor agricole, al promovarii pe pietele locale si in cadrul circuitelor scurte de aprovizionare , al grupurilor de producatori si al organizatiilor interprofesionale.

Masura “Accesul la schema de calitate privind certificarea produselor” - M3/3A - art.16(1)(b) din Reg.1305/2013. Indicatorul de monitorizare este “Numarul de exploatatiiilor agricole care primesc sprijin pentru participarea la sistemele de calitate, la pietele locale si la circuitele de aprovizionare scurte,precum si la grupuri /organizatii de producatori” - 5 exploatatii;obiectivul transversal inovare(**criteria de selectie CS4.5**), complementara masurii “Sprijin pentru exploatatiiile agricole”(vizeaza **criteria de selectie CS4.2**).

III.Diversificarea activitatiiilor economice, crearea de locuri de munca, imbunatatirea infrastructurii si serviciilor pentru imbunatatirea calitatii vietii in zonele rurale.

Prioritatea P6:Promovarea incluziunii sociale, a reducerii saraciei si a dezvoltarii economice in zonele rurale. Domeniul de interventie 6A - Facilitarea diversificarii, a infiintarii si a dezvoltarii de intreprinderi mici, precum si crearea de locuri de munca.

Masura “Sprijinirea diversificarii si crearea de locuri de munca” - M4/6A - art.19 (1)(a)(ii) si vizeaza un sprijin financiar forfetar stabilit in baza unui plan de afaceri (prevedere art.19 (4) din Reg.1305/2013). Indicatorul de monitorizare este “Locuri de munca create” -12 locuri de munca create” (**vizeaza si criteria de selectie CS 4.4**). Vizeaza obiectivul transversal inovare (**criteria de selectie CS4.5**), se poate aprecia sinergia (**M4/6A, M5/6B,M6/6B**) - **CS4.1-sinergia dintre masurile propuse in SDL**).

Domeniul de interventie 6B - “Incurajarea dezvoltarii locale in zonele rurale”.

Masura “Investitii in infrastructura sociala”- M5/6B - stabilita in baza prevederilor art.20 (1)(d) din Reg.1305/2013, privind investitii in infrastructura sociala;

Măsura “Investiții în infrastructura turistică și de patrimoniu” - M6/6B - art.20 (1)(e)(f) din Reg.1305/2013. Indicatorul de monitorizare este “Populația netă care beneficiază de servicii/infrastructura îmbunătățite” - 2500 de persoane. Indicator specific “Numărul obiectivelor de patrimoniu care au beneficiat de sprijin financiar prin această măsură” - *Vizează obiectivul transversal inovare, Fiind trei măsuri care asigură realizarea unei singure priorități se poate aprecia sinergia (M4/6A, M5/6B, M6/6B) - vizează criteriul de selecție CS4.*

•Ierarhizarea priorităților și a măsurilor propuse în funcție de alocarea financiară

-P6 - alocarea financiară cea mai mare (~~50%~~57,09 %), sunt incluse cele două măsuri care privesc infrastructura socială (~~24%~~38,51 % din alocarea financiară) și infrastructura turistică și de patrimoniu (~~12%~~1,93% din alocarea financiară) - *caracterul integrat și inovator* și o alocare financiară de ~~17~~16,66 %, pentru care este propusă o măsură ce vizează dezvoltarea de activități non-agricole și crearea de locuri de muncă (*vizează criteriul de selecție CS4.4*)

P2 - alocare financiară de ~~24%~~21,56 %, pentru care este propusă o măsură care vizează sprijinirea investițiilor la nivelul fermelor (*caracterul integrat și inovator* al acesteia).

-P1 - alocare financiară de ~~5%~~0,77 %, pentru care este propusă o măsură care vizează formarea profesională pentru populația din zona GAL.

-P3 - alocare financiară de ~~2%~~0,58 %, măsură care vizează sprijinirea obținerii certificării unor produse tradiționale, complementară celei care privește dezvoltarea exploatațiilor agricole viabile (*vizează criteriul de selecție CS4.2*).

Logica intervenției în programare

Obiectivul de dezvoltare rurala 1	Prioritati de dezvoltare rurala	Domenii de interventie	Masuri	Indicatori de rezultat
Obiective transversale	P1	1A,1C	“Formare profesionala” M1/1C	Numarul total al participantilor instruiti - 110
	P2	2A	“Sprijin pentru exploatațiile agricole” M2/2A	Numarul de exploatații agricole/beneficiari sprijiniti -10
	P3	3A	Mediu si inovare Accesul la schema de calitate privind certificarea produselor M3/3A	Numarul de exploatațiilor agricole care primesc sprijin pentru participarea la schemele de calitate, la pietele locale si la circuitele de aprovizionare scurte-5
Obiective transversale		Inovare		

Obiectivul de dezvoltare rurala 3 Obiective transversale Obiective transversale	P6	6A	<i>Sprrijinirea diversificarii si crearea de locuri de munca</i> M4/6A	Locuri de munca create -12
			<i>Inovare</i>	
		6B	<i>Investitii in infrastructura sociala</i> M5/6B	"Populatia neta care beneficiaza de servicii/infrastructura imbunatatite- 2500
			<i>Investitii in infrastructura turistica si de patrimoniu</i> M6/6B	Indicator specific "Numarul obiectivelor de patrimoniu cultural care au beneficiat de sprijin financiar prin aceasta masura" - 2.
		<i>Inovare</i>		

CAPITOLUL V: PREZENTAREA MASURILOR

Denumirea Masurii - „*Sprrijinirea diversificarii si crearea de locuri de munca*” Codul Masurii- M4/6A

Tipul masurii - investitii

1. *Descrierea generală a măsurii, inclusiv a logicii de interventie a acesteia si a contribuției la prioritatile strategiei, la domeniile de interventie, la obiectivele transversale si a complementaritatii cu alte masuri din SDL.*

In Sectorul activitatilor economice si de servicii (non-agricole) de la nivelul localitatilor, activitatea comerciala este preponderenta prin numarul mare de unitati comerciale care isi desfasoara activitatea la nivelul fiecărei comune. La nivelul teritoriului GAL se desfasoara activitati economice si in domeniul constructiilor, al transportului, in domeniul prelucrării lemnului si al fabricării mobilei, moara si brutarie, fabricarea produselor din lapte, producerea de caramizi, tigle si boltari. Cele mai multe din aceste unitati economice au un numar redus de angajati (0-9) si amplasarea lor in teritoriu este neuniforma.

Fata de aceasta situatie, se impune diversificarea activitatilor la nivel local, prin dezvoltarea intreprinderilor mici si mijlocii, cu efect asupra diminuării fenomenului de migratie, care se manifesta in rindul categoriei de populatie cu virsta intre 15-64 ani. In acest fel zona poate deveni atractiva pentru populatia locala, fiecare loc de munca nou creat va fi in beneficiul stabilizării fortei de munca si pastrării populatiei autohtone in zona.

Prin aceasta masura pot fi sprijiniti cei care doresc sa defasoare o activitate economica (diferita de cea agricola), printr-o suma forfetara, care sa le asigure baza materiala de productie. Acelasi sprijin il pot obtine si cei care au deja o afacere in zona si vor sa o diversifice, asigurind astfel noi locuri de munca. Tipologia activitatilor care pot fi dezvoltate este diversa si in mod prioritar se va avea in vedere utilizarea resurselor naturale locale (lemn, cariera de piatra, etc.), posibilitatile de a califica forta de munca locala si de a asigura desfacerea atit pe plan local ,cit si in exteriorul acestuia.

Tot ca o activitate diversificata poate fi considerata si activitatea de agroturism care se poate dezvolta in zona.

In sfera serviciilor, numarul personalului angajat este mic, fiind in medie, la nivelul GAL, de 10%. Sprijinirea financiara pentru diversificarea pe plan local a serviciilor medicale, juridice, de contabilitate, etc., constituie o oportunitate pentru cresterea calitatii vietii in zona. Aceste efecte ale cresterii calitatii vietii vor viza toate categoriile de virsta ale populatiei, dar mai ales populatia imbatrinita care poate sa beneficieze de servicii medicale alternative, proceduri si tratamente care sa contribuie la imbunatatirea stării de sanatate, sau sa beneficieze de servicii juridice

Finantarea dezvoltării unor activitati in sectorul non-agricol si crearea unor locuri de munca pentru populatia locala se justifica si masura a fost inclusa in Strategia de Dezvoltare Locala.

Masura vizeaza realizarea obiectivului de dezvoltare rurala **III. Diversificarea activitatilor economice, crearea de locuri de munca, imbunatatirea infrastructurii si serviciilor pentru imbunatatirea calitatii vietii in zonele rurale** (Art.4 din Reg.1305/2013).

Obiectivul specific care se desprinde din analiza SWOT intreprinsa privind aceste aspecte il reprezinta *”dezvoltarea activitatilor non-agricole folosind resurse locale, pentru a raspunde abordării LEADER privind caracterul inovativ al activitatilor intreprinse”* si priveste prin anumite investitii incluse in actiunile eligibile si o componenta a obiectivului specific privind *”dezvoltarea infrastructurii turistice”*(realizarea de unitati de cazare agroturistice).

Masura este inclusa in **Prioritatea P6: Promovarea incluziunii sociale, a reducerii saraciei si a dezvoltării economice in zonele rurale.** (Art.5 din Reg.1305/2013). Masura

corespunde obiectivelor Art.19 din Reg.1305/2013 si vizeaza un sprijin financiar forfetar stabilit in baza unui plan de afaceri (prevedere art.19 (4) din Reg.1305/2013).

Masura contribuie la *Domeniul de interventie 6A - Facilitarea diversificarii, a infiintarii si a dezvoltarii de intreprinderi mici, precum si crearea de locuri de munca, inclus in prioritatea P6.*

Implementarea acestei masuri ce priveste prioritatea P6, contribuie la realizarea *obiectivelor transversale legate de inovare prin:*

Realizarea de activitati non-agricole si de servicii diverse care permit mediului de afaceri din mediul rural să se dezvolte și sa fie încurajat spiritul antreprenorial. Acesta constituie un element inovativ, gasind solutii noi la problemele existente privind gasirea locurilor de munca.

Aceasta masura este sinergica cu Masura „Investitii in infrastructura turistica si de patrimoniu”- M6/6B si cu Masura M5/6B „Investitii in infrastructura sociala”, contribuind la Prioritatea P6.

2. Valoarea adaugata a masurii

Activitatile din sectorul non-agricol de la nivelul localitatilor, vor capata valoare adaugata prin diversificarea lor si utilizarea resurselor locale. Tipologia activitatilor care poate fi dezvoltata este diversa, acordându-se prioritate sectoarelor cu potențial ridicat.

Se va încuraja dezvoltarea activităților meșteșugărești tradiționale care valorifica resursele naturale locale si contribuie la pastrarea specificului local. In zona pot fi dezvoltate sectoarele care prelucreaza resurse locale, sectoare care privesc industrii creative și culturale, realizarea de unitati de cazare turistica, amenajare zone de agrement , activități de servicii în agroturism si alte servicii pentru populația din spațiul rural. In unitati de cazare, pot fi valorificate produsele traditionale locale in meniuri specifice oferite turistilor, pot fi oferite pachete de servicii care includ organizarea de evenimente si cunoasterea gastronomiei locale.

3. Trimiteri la alte acte legislative:

Hotarirea nr.226/2015 privind stabilirea cadrului general de implementare a masurilor programului national de dezvoltare rurala cofinantate din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurala si de la bugetul de stat, art.3-15 si art.24(4).

Ordinul nr.65/2013 al ANT privind Norme de clasificare a structurilor de turism.

Legea nr.346/ 2004 privind stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii, cu modificările și completările ulterioare.

Ordonanța de urgență a Guvernului nr.6/2011 pentru stimularea înființării și dezvoltării micro-întreprinderilor de către întreprinzătorii debutanți în afaceri, cu modificările și completările ulterioare.

4. Beneficiarii eligibili

- Fermierii sau membrii unei gospodarii agricole, care își diversifică activitatea prin înființarea unei activități non-agricole în spațiul rural .
- Micro-întreprinderile și întreprinderile mici din spațiul rural, care desfasoara activități non-agricole;

Aceste categorii de beneficiari eligibili sunt mentionati la art.19 (2) din Reg.1305/2013, unde se precizeaza:”Sprijinul prevazut la alineatul (1) litera (a) punctul (ii) se acorda fermierilor sau membrilor unei gospodarii agricole care isi diversifica activitatea prin practicarea unor activitati neagricole, precum si micro-intreprinderilor si intreprinderilor mici”.

Persoanele fizice neautorizate nu sunt eligibile.

5. Tipul de sprijin

Tipul de sprijin s-a stabilit in baza prevederile Art. 67 (1)(c) din Reg. nr. 1303/2013, sub forma sumelor forfetare fixe.

Cu toate ca aceasta masura priveste obiective ale Art. 19 din Reg. 1305/2013 si vizeaza un sprijin financiar forfetar acordat pe beneficiar, stabilit in baza unui plan de afaceri (prevedere art.19 (4) din Reg.1305/2013),care asigura finantarea intr-un procent de 100% pentru actiunile prevazute in planul de afaceri, GAL a stabilit o suma fixa forfetara ce va fi acordata pe beneficiar mai mica decit maximul acestei sume forfetare prevazut in Anexa II - a Reg. 1305/2013.

Suma forfetară va fi în sumă fixă de ~~15.000 euro/beneficiar. Această modalitate de acordare a sprijinului a fost stabilită de către GAL pentru a încuraja mai mulți beneficiari să dezvolte activități non-agricole, având în vedere faptul că alocarea financiară pentru această măsură este de 105.121 euro, la nivelul teritoriului GAL.~~ 40.000 de euro/proiect, cu excepția activităților de producție, servicii medicale, sanitarveterinare și de agroturism pentru care valoarea sprijinului este de 70.000 euro/proiect. Această modalitate de acordare a sprijinului a fost stabilită de către GAL pentru a încuraja mai mulți beneficiari să dezvolte activități non-agricole, având în vedere faptul că alocarea financiară pentru această măsură este de 216.261,25 euro, la nivelul teritoriului GAL.

6. Tipurile de acțiuni (cheltuieli) eligibile și neeligibile

Actiuni/cheltuieli eligibile specifice

- Activități non-agricole prevăzute pentru îndeplinirea obiectivelor din cadrul Planului de Afaceri și care privesc domeniile de diversificare: produse textile, îmbrăcăminte, marochinărie, prelucrarea produselor lemnoase, producție de combustibil din biomasă - peleți, activități de artizanat și alte activități tradiționale non-agricole (ex: olărit, brodat, prelucrarea manuală a fierului, lânăii, lemnului, pielii, etc.), etc.
- Realizarea/dotarea pensiunilor agroturistice și a bazelor de agrement;
- Servicii turistice;
- Servicii medicale, sanitar-veterinare, reparații mașini, unelte, obiecte casnice, consultanță, contabilitate, juridice, audit și alte servicii destinate populației din spațiul rural .

Cheltuielile eligibile generale vor respecta prevederile din:

Art. 45, 60 din Reg (UE) nr. 1305/2013 și Art.7 din HG 226/2015 (legislația care privește stabilirea cadrului național de implementare a măsurilor finanțate prin FEADR);

Actiuni/cheltuieli neeligibile

Conform prevederilor din Cap.8.1 din PNDR, nu sunt eligibile:

- achiziționarea de bunuri și echipamente "second hand";
- cheltuieli efectuate înainte de semnarea contractului de finanțare a proiectului;
- achiziția mijloacelor de transport pentru uz personal și pentru transport persoane;
- investițiile ce fac obiectul dublei finanțări care vizează aceleași costuri eligibile;
- cheltuieli în conformitate cu art. 69, alin (3) din R (UE) nr. 1303/2013 și anume:
  - a. dobânzi debitoare, cu excepția celor referitoare la granturi acordate sub forma unei subvenții pentru dobândă sau a unei subvenții pentru comisioanele de garantare;
  - b. achiziționarea de terenuri construite și neconstruite, cu excepția celor prevăzute la art.19 din Reg. 1305/2015;
  - c. taxa pe valoarea adăugată, cu excepția cazului în care aceasta nu se poate recupera în temeiul legislației naționale privind TVA-ul sau a prevederilor specifice pentru instrumente financiare;
- în cazul contractelor de leasing, celelalte costuri legate de contractele de leasing, cum ar fi marja locatorului, costurile de refinanțare a dobânzilor, cheltuielile generale și cheltuielile de asigurare.

7. Condiții de eligibilitate

Specifice

- Solicitantul trebuie să se încadreze în categoria beneficiarilor eligibili;
- Solicitantul trebuie să nu fie în insolvență sau incapacitate de plată;
- Investiția să se realizeze în spațiul rural, în teritoriul GAL;
- Investiția trebuie să fie în concordanță cu acțiunile prevăzute în fișa măsurii și să răspundă astfel nevoilor zonei identificate în Strategia de Dezvoltare Locală a GAL;
- Solicitantul să justifice locurile de muncă ce se vor crea prin planul de afaceri propus.
- Sediul social și punctul/punctele de lucru trebuie să fie situate în spațiul rural iar activitatea propusă prin proiect va fi desfășurată în spațiul rural, în teritoriul GAL.
- Implementarea Planului de afaceri trebuie să înceapă în termen de cel mult 9 luni de la data deciziei de acordare a sprijinului;

La aceste condiții de eligibilitate specifice se adaugă condițiile generale de eligibilitate aplicabile tuturor măsurilor în conformitate cu regulamentele europene și prevederile din HG 226/2015.

8. Criterii de selecție

La stabilirea criteriilor de selecție s-au avut în vedere prevederile art. 49 al R(UE) nr. 1305/2013, urmărind asigurarea tratamentului egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea acestora în conformitate cu prioritățile stabilite în cadrul Strategiei de Dezvoltare Locală.

Criteriile de selecție stabilite în cadrul acestei măsuri, privesc:

- se acordă punctaj proiectelor care în planul de afaceri propus prevăd forme diversificate de pachete turistice pentru atragerea turistilor;
- se va acorda punctaj proiectelor care prin planul de afaceri își propun menținerea și dezvoltarea activităților meșteșugărești tradiționale, care valorifică resursele naturale locale și contribuie la păstrarea specificului local.
- se va acorda punctaj pentru proiectele care sunt propuse de micro-intreprinderi nou înființate (start-up).

9. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

~~Suma forfetară va fi în suma fixă de 15.000 euro/beneficiar și se vor finanța într-un procent de 100% activitățile prevăzute în planul de afaceri.~~

~~GAL propune acordarea unei sume forfetare fixe, de 15.000 euro, pentru un plan de afaceri ce se poate implementa într-un interval de 36 luni, sub forma a două tranșe.~~

Suma forfetară va fi în suma fixă de 40.000 de euro/proiect, cu excepția activităților de producție, servicii medicale, sanitarveterinare și de agroturism pentru care valoarea sprijinului este de 70.000 euro/proiect și se vor finanța într-un procent de 100% activitățile prevăzute în planul de afaceri.

GAL propune acordarea unei sume forfetare fixe, 40.000 de euro/proiect, cu excepția activităților de producție, servicii medicale, sanitarveterinare și de agroturism pentru care valoarea sprijinului este de 70.000 euro/proiect, pentru un plan de afaceri ce se poate implementa într-un interval de 36 luni, sub forma a două tranșe.

Prima tranșă va fi de 75% din valoarea totală, acordată după semnarea contractului de finanțare cu AFIR, iar ultima tranșă (25%) se va acorda la momentul în care planul de afaceri propus este finalizat și se face dovada că au fost atinse obiectivele prevăzute prin planul de afaceri.

10. Indicatori de monitorizare

Indicatorul de monitorizare pentru măsura aferentă *Domeniului de intervenție 6A*, este "Locuri de muncă create" - 12 locuri de muncă.

Denumirea Măsurii - „Sprijin pentru exploatarea agricole”
Codul Măsurii- M2/2A

Tipul măsurii - investiții

1. *Descrierea generală a măsurii, inclusiv a logicii de intervenție a acesteia și a contribuției la prioritățile strategiei, la domeniile de intervenție, la obiectivele transversale și a complementarității cu alte măsuri din SDL.*

Sustinerea financiară a sectorului agricol constituie o oportunitate pentru zona, cu posibilitatea de a crește numărul exploatațiilor agricole care desfasoară o activitate rentabilă.

Posibilitatea de a dezvolta sectorul „produselor tradiționale”, oferă producătorilor oportunitatea de obținere a unor venituri mai mari decât veniturile obținute din simpla livrare a materiilor prime către fabricile de industrie alimentară din zona, aceasta fiind o soluție inovativă, în sensul în care aduce o rezolvare nouă la probleme existente.

Prin alocarea unor resurse financiare, exploatațiile agricole de toate tipurile și dimensiunile se pot dezvolta. Această dezvoltare poate să includă atât diversificarea și valorificarea superioară a produselor, cât și dezvoltarea unor exploatații prin randamente de producție mari, cu valorificarea superioară a produselor prin asigurarea unor dotări materiale specifice scopului urmărit. Se pot realiza activități pentru îmbunătățirea bazei materiale, extinderea suprafeței cultivate, asigurarea de spații de depozitare, sortare, calibrare, prelucrare, adăpost pentru animale, dar și activități integrate. Prin activitățile integrate, produsele agricole obținute la nivelul fermei pot fi transformate prin prelucrarea lor în produse cu valoare adăugată mai mare, care pot fi valorificate direct de către producător, asigurând astfel un lanț agro-alimentar scurt de comercializare a lor.

Se pot folosi și forme asociative care să faciliteze desfacerea pentru zona, utilizând la nivelul lor metode de prospectare a pieței și de orientare către segmentul de populație interesat, știind din timp numărul consumatorilor pe care poți conta, în vederea estimării producției pentru a onora comenzile. Acestea pot constitui acțiuni „inovative”.

Măsura vizează realizarea „**Obiectivului de restructurare și creștere a viabilității exploatațiilor agricole**” (Art.4 din Reg.1305/2013) și obiectivul specific care se desprinde din analiza SWOT, de „*sustinere a dezvoltării sectorului agricol, dezvoltarea lanțului de producție integrat și a lanțurilor agro-alimentare scurte pentru comercializare și gasirea unor forme asociative pentru valorificarea produselor*”.

Măsura privește **prioritatea P2: Creșterea viabilității fermelor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile și promovarea tehnologiilor agricole inovatoare și a gestionării durabile a pădurilor**” (Art.5 din Reg.1305/2013).

Măsura contribuie la:

- *Domeniul de intervenție 2A - Îmbunătățirea performanței economice a tuturor exploatațiilor agricole și facilitarea restructurării și modernizării exploatațiilor, în special în vederea sporirii participării pe piața și a orientării spre piața, precum și a diversificării activităților agricole.*

inclus în **prioritatea P2.**

Măsura corespunde obiectivelor Art.17 din Reg.1305/2013 și vizează un sprijin financiar acordat la nivelul exploatațiilor agricole pentru fermieri sau grupuri de fermieri (prevedere art.17(2) din Reg.1305/2013);

Implementarea acestei măsuri ce privește prioritatea **P2**, contribuie la realizarea **obiectivelor transversale legate de inovare și protecția mediului prin:**

- îmbunătățirea competitivității producătorilor primari printr-o mai bună integrare în lanțul agro-alimentar, realizând produse cu valoare adăugată crescută, promovarea acestor produse pe piețe locale și în cadrul circuitelor scurte de aprovizionare;
- investițiile în domeniul producției agricole vor îmbunătăți performanța economico-financiară a exploatațiilor, asigurând și aplicarea unor tehnologii ce au în vedere un consum redus de resurse și adaptarea tehnologiilor la schimbările climatice care au intervenit.

- reducerea emisiilor de gaze cu efect de sera si de amoniac din agricultura.
Aceasta masura este complementara cu Masura M3/3A - „Sprijinirea obtinerii unor produse traditionale certificate”, prin accesarea masurii ”Sprijin pentru exploatarele agricole” de catre beneficiari ai masurii „Sprijinirea obtinerii unor produse traditionale certificate”.

2. Valoarea adaugata a masurii

Proiectele care vor da valoare adaugata pentru aceasta masura in cadrul SDL, vizeaza urmatoarele tipuri de investitii:

- *Folosirea eficienta a terenului* prin sprijinirea cultivării legumelor, florilor in spatii protejate (sere si solarii) si asigurarea irigarii acestora;
- *Infiintarea de plantatii de pomi si arbusti fructiferi, utilizind si soiuri autohtone*, adaptate la conditiile locale, realizind astfel *pastrarea zestrei genetice din zona*;
- Investiții in constructii, echipamente si utilaje necesare valorificarii superioare a produselor agricole si privesc colectarea, sortarea, calibrarea, depozitarea, condiționarea, ambalarea, prelucrarea si comercializarea lor, cu posibilitatea *obtinerii de produse și mărci locale*;
- *Stimularea asocierii și a investițiilor care deserveșc formele asociative ale fermierilor* pentru comercializarea produselor;
- Investiții pentru asigurarea spatiilor de depozitare a gunoiului de grajdi la nivelul fermei, pentru *reducerea emisiilor gazelor cu efect de sera și a amoniacului*;
- Investiții care vor contribui la *promovarea lanțurilor agro- alimentare scurte*, prin amenajarea spatiilor comerciale proprii pentru desfacerea produselor ;

3. Trimiteri la alte acte legislative:

Hotarirea nr.226/2015 privind stabilirea cadrului general de implementare a masurilor programului national de dezvoltare rurala cofinantate din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurala si de la bugetul de stat, art.3-15 si art.24(4).

Ordinul comun al ministrului agriculturii si dezvoltarii rurale , ministrului sanatatii si presedintelui Autoritatii Nationale pentru Protectia Consumatorilor nr.724/1082/360/2013 privind atestarea produselor traditionale , cu modificarile si completarile ulterioare;

Ordinul comun al viceprim-ministrului, ministrului agriculturii si dezvoltarii rurale , ministrului sanatatii si presedintelui Autoritatii Nationale pentru Protectia Consumatorilor nr. 394/290/89/2014, privind atestarea produselor alimentare obtinute conform retetelor consacrate romanesti.

4. Beneficiarii eligibili

In conformitate cu prevederile art.17(2) din Reg.1305/2013, beneficiarii eligibili in cadrul acestei masuri sunt fermierii si grupurile de fermieri. Nu se accepta ca si beneficiari ai acestei masuri persoanele fizice neautorizate.

5. Tipul de sprijin

Tipul de sprijin s-a stabilit in baza prevederile Art. 67 (1)(a) din Reg. nr. 1303/2013, sub forma rambursarii „costurilor eligibile suportate si platite efectiv” .

Cu toate că aceasta măsură privește obiective care se pot încadra în prevederile art.17 (1)(a) din reg.1305/2013, nu poate fi considerată o măsură care se regăsește în Anexa 2 a Reg (UE) 1305/2013. Se va aplica intensitatea sprijinului menționată în fișa măsurii LEADER din PNDR 2014-2020, unde se precizează: **faptul ca pentru operatiuni generatoare de venit (cazul acestei masuri) intensitatea sprijinului poate fi stabilita la 90%.**

Alocarea financiara pentru aceasta masura este de 150.000 euro, la nivelul teritoriului GAL. rata sprijinului nerambursabil este de maximum 50% din totalul cheltuielilor eligibile, fără a depăși 40.000 euro, indiferent de tipul investiției;

Intensitatea sprijinului nerambursabil se va putea majora cu câte 20 puncte procentuale suplimentare dar rata maximă a sprijinului combinat nu poate depăși 90% în cazul:

- Investițiilor legate de operațiunile prevăzute la art. 28 (Agromediu) și art. 29 (Agricultura ecologică) din R(UE) nr. 1305/2013;
    - Investițiilor colective realizate de formele asociative ale fermierilor (cooperative, grupuri de producători sau parteneriate sprijinite prin intermediul M16/parteneriatelor constituite în conformitate cu art. 35 din Reg. (UE) nr. 1305/2013);
  - Investițiilor realizate de tinerii fermieri, cu vârsta de până la 40 de ani, la data depunerii Cererii de Finanțare (așa cum sunt definiți la art. 2 al Reg. (UE) nr. 1305/2013 sau cei care sau stabilit în cei cinci ani anteriori solicitării sprijinului, în conformitate cu anexa II a R 1305);
  - Operațiunilor sprijinite în cadrul PEI;
  - Investiții în zone care se confruntă cu constrângeri naturale și cu alte constrângeri specifice, menționate la art. 32 Reg. (UE) nr. 1305/2013;
- Pentru investițiile neproductive legate de îndeplinirea obiectivelor din domeniul agromediului și al climei, intensitatea sprijinului este de până la 100%, fără a depăși 40.000 euro/proiect.;

Alocarea financiară pentru această măsura este de 280.000 euro, la nivelul teritoriului GAL.

6. Tipurile de acțiuni (cheltuieli) eligibile și neeligibile

Acțiuni/cheltuieli eligibile

Acțiunile eligibile vor respecta prevederile art.69(3) Reg.1303/2013, art. 45 din Reg.1305/2013, art. 13 din Reg. Delegat (UE) nr. 807/2014, prevederile din PNDR - Cap.8.1, fișa tehnică a Sub-măsurii 19.2 și HG 226/2015 și privesc:

- Investiții în înființarea, extinderea și/sau modernizarea construcțiilor exploatațiilor agricole;
- Realizarea de capacități de depozitare, condiționare, sortare, ambalare și procesare a produselor și dotarea lor cu:
  - echipamente pentru condiționarea, sortarea, stocarea, racirea și ambalarea produselor;
  - dotări specifice pentru procesarea produselor primare (lapte, carne, legume, fructe, etc.).
- Investiții privind dechiderea unor puncte de valorificare a produselor primare/procesate în spații de comercializare (rulote alimentare, dozator, etc.);
  - Dotarea centrelor de colectare a lapteului, la nivelul formelor asociative de fermieri;
- Dotarea cu echipamente, mașini și utilaje agricole pentru toate tipurile de culturi de câmp, plantații de pomi, arbuști fructiferi și vită de vie;
- Investiții în realizarea de sere și solarii;
- Înființarea plantațiilor de pomi fructiferi și vită de vie;
- Achiziția mijloacelor de transport specializate în vederea valorificării produselor;
- Achiziția de animale de reproducție;
- Investiții în tehnologii eficiente pentru reducerea emisiilor poluante, realizarea spațiilor pentru depozitarea /gestionarea adecvată a gunoierului de grajd/realizarea standardelor de creștere a animalelor;

Acțiuni/cheltuieli neeligibile

Conform prevederilor din Cap.8.1 din PNDR, nu sunt eligibile:

- achiziționarea de bunuri și echipamente "second hand";
- cheltuieli efectuate înainte de semnarea contractului de finanțare a proiectului;
- achiziția mijloacelor de transport pentru uz personal și pentru transport persoane;

- investițiile ce fac obiectul dublei finanțări care vizează aceleași costuri eligibile;
- cheltuieli în conformitate cu art. 69, alin (3) din R (UE) nr. 1303/2013 și anume:
  - a. dobânzi debitoare, cu excepția celor referitoare la granturi acordate sub forma unei subvenții pentru dobândă sau a unei subvenții pentru comisioanele de garantare;
  - b. achiziționarea de terenuri construite și neconstruite, cu excepția celor prevăzute la art.19 din Reg. 1305/2015;
  - c. taxa pe valoarea adăugată, cu excepția cazului în care aceasta nu se poate recupera în temeiul legislației naționale privind TVA-ul sau a prevederilor specifice pentru instrumente financiare;
- în cazul contractelor de leasing, celelalte costuri legate de contractele de leasing, cum ar fi marja locatorului, costurile de refinanțare a dobânzilor, cheltuielile generale și cheltuielile de asigurare.

7. Condiții de eligibilitate

Specifice

- Solicitantul trebuie să se încadreze în categoria beneficiarilor eligibili ai măsurii;
- Solicitantul deține o exploatație agricolă;
- Prin proiectul propus solicitantul trebuie să demonstreze că vor crește performanțele economice ale exploatațiilor agricole prin faptul că veniturile obținute după implementarea proiectului vor fi mai mari cu 10% decât în etapa inițială.
- În cazul în care exploatația agricolă vizează creșterea animalelor, prin proiect vor fi prevăzute în mod obligatoriu investiții care privesc amenajări pentru depozitarea gunoierului de grajd, conform normelor de mediu.
- Investiția trebuie să se realizeze în cadrul unei exploatații care are punctul de lucru pe teritoriul GAL;
- Investiția trebuie să se încadreze în cel puțin una din acțiunile eligibile prevăzute prin măsură, cu respectarea rezonabilității costurilor;
- Investiția va fi precedată de o evaluare a impactului preconizat asupra mediului în conformitate cu legislația în vigoare;
- Investiția trebuie să se realizeze în cadrul unei ferme situate pe teritoriul GAL, cu o dimensiune economică de minim 4.000 SO (valoarea producției standard), în conformitate cu analiza SWOT a SDL;

La aceste condiții de eligibilitate specifice se adaugă condițiile generale de eligibilitate aplicabile tuturor măsurilor în conformitate cu regulamentele europene și prevederile din HG 226/2015.

8. Criterii de selecție

La stabilirea criteriilor de selecție s-au avut în vedere prevederile Art. 49 al Reg.(UE) nr. 1305/2013, urmărind asigurarea tratamentului egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea acestora în conformitate cu prioritățile stabilite în cadrul Strategiei de Dezvoltare Locală.

Criteriile de selecție stabilite în cadrul acestei măsuri, privesc:

- se acordă punctaj solicitantului care poate să demonstreze că se creează valoarea adăugată prin investițiile propuse (realizează un lanț agro-alimentar scurt de comercializare/investițiile solicitate îmbracă forma unui proiect integrat);
- se acordă punctaj dacă investițiile propuse vizează realizarea de produse **traditionale autohtone**;
- se acordă punctaj dacă prin proiect se propune participarea în cadrul formelor asociative la comercializarea produselor;
- se acordă punctaj dacă se propun soluții noi pentru comercializare;

- se acordă punctaj beneficiarilor eligibili care au un nivel de calificare în domeniul agricol (sudii agricole medii/superioare);

-se acordă punctaj dacă se propune înființarea de plantații de pomi fructiferi sau vegetal din soiuri autohtone;

-se acordă punctaj dacă se propune achiziționarea raselor de animale autohtone.

-se acordă punctaj pentru dimensiunea exploatației

9. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Tipul de sprijin s-a stabilit în baza prevederilor Art. 67 (1)(a) din Reg. nr. 1303/2013, sub forma rambursării „costurilor eligibile suportate și platite efectiv”.

~~Intensitatea sprijinului stabilită este de 90% (finanțarea nerambursabilă) și 10% co-finanțare privată.~~

~~Alocarea financiară pentru această măsură este de 150.000 euro, la nivelul teritoriului GAL.~~

~~Suma maximă pe un proiect nu poate depăși 200.000 euro.~~

Rata sprijinului nerambursabil este de maximum 50% din totalul cheltuielilor eligibile, fără a depăși 40.000 euro, indiferent de tipul investiției;

Intensitatea sprijinului nerambursabil se va putea majora cu câte 20 puncte procentuale suplimentare dar rata maximă a sprijinului combinat nu poate depăși 90% în cazul:

- Investițiilor legate de operațiunile prevăzute la art. 28 (Agromediu) și art. 29 (Agricultura ecologică) din R(UE) nr. 1305/2013;

- Investițiilor colective realizate de formele asociative ale fermierilor (cooperative, grupuri de producători sau parteneriate sprijinite prin intermediul M16/parteneriatelor constituite în conformitate cu art. 35 din Reg. (UE) nr. 1305/2013);

- Investițiilor realizate de tinerii fermieri, cu vârsta de până la 40 de ani, la data depunerii Cererii de Finanțare (așa cum sunt definiți la art. 2 al Reg. (UE) nr. 1305/2013 sau cei care sau stabilit în cei cinci ani anteriori solicitării sprijinului, în conformitate cu anexa II la R 1305);

- Operațiunilor sprijinite în cadrul PEI;

- Investiții în zone care se confruntă cu constrângeri naturale și cu alte constrângeri specifice, menționate la art. 32 Reg. (UE) nr. 1305/2013;

-Pentru investițiile neproductive legate de îndeplinirea obiectivelor din domeniul agromediului și al climei, intensitatea sprijinului este de până la 100%, fără a depăși 40.000 euro/proiect.;

Alocarea financiară pentru această măsură este de 280.000 euro, la nivelul teritoriului GAL.

10. Indicatori de monitorizare

“Numarul de exploatații agricole/beneficiari sprijinți”.

Acest indicator privește un număr de 10 exploatații agricole/beneficiari sprijinți.

Denumirea Măsurii - „Investiții în infrastructura socială”

Codul Măsurii- M5/6B

Tipul măsurii - investiții și servicii

1. *Descrierea generală a măsurii, inclusiv a logicii de intervenție a acesteia și a contribuției la prioritățile strategiei, la domeniile de intervenție, la obiectivele transversale și a complementarității cu alte măsuri din SDL.*

Dezvoltarea infrastructurii sociale poate constitui pentru abordarea LEADER din GAL-ul Valea Velj un aspect „inovator”, care poate duce la creșterea calitatii vieții în zona.

Sprijinul financiar poate fi acordat pentru păstrarea specificului local prin organizarea de „festivaluri tematice”, reprezentative pentru fiecare localitate, în care să fie promovate alături de produsele specifice și tradițiile și obiceiurile locale.

Caminele culturale pot fi sprijinite financiar pentru a sustine activitati artistice in cadrul lor, pentru a oferi localnicilor posibilitati de recreere.

Caminele culturale pot fi sprijinite sa desfasoare activitati educationale pentru copii, prin infiintarea si dotarea unor cercuri tematice, care sa functioneze la nivelul lor.

Realizarea unei publicatii periodice, prin care locuitorii din zona sa fie informati asupra evenimentelor ce au loc la nivelul comunitatii, cu impact asupra mai multor categorii ale populatiei.

Organizarea la nivel local a unor concursuri tematice, gen „cel mai bun pescar”/”cel mai bun vinator”/„cel mai bun gospodar”, etc.

Pentru persoanele defavorizate din zona poate fi asigurata o dotare corespunzatoare a spatiilor rezidentiale destinate acestor categorii.

Sprijinirea comunitatii roma din zona, asigurind accesul copiilor romi la activitati recreative organizate pentru ei.

Elaborarea unor materiale informative pentru cunoasterea identitatii locale, gen monografii, brosure tematice, etc.

Asigurarea unor dotari pentru realizarea se servicii publice la nivelul localitatilor (deszapezire, intretiere spatii verzi, etc).

Toate aceste actiuni au in vedere o participare mai larga a populatiei la viata sociala a localitatilor, dezvoltarea sentimentului de apartenenta la o comunitate locala prin preocupari si idealuri comune, toate aceste aspecte fiind un obiectiv al abordarii LEADER..

Masura vizeaza realizarea obiectivului de dezvoltare rurala **III.Diversificarea activitatilor economice, crearea de locuri de munca, imbunatatirea infrastructurii si serviciilor pentru imbunatatirea calitatii vietii in zonele rurale** (Art.4 din Reg.1305/2013).

Obiectivul specific care se desprinde din analiza SWOT intreprinsa, il reprezinta”*dezvoltare a infrastructurii sociale la nivel local pentru a raspunde abordarii LEADER privind caracterul inovativ al activitatilor intreprinse*”.

Masura priveste **Prioritatea P6: Promovarea incluziunii sociale, a reducerii saraciei si a dezvoltarii economice in zonele rurale.** (Art.5 din Reg.1305/2013).

Masura corespunde obiectivelor art.20 (1)(d) din Reg.1305/2013.

Art.20 (1)(d) din Reg.1305/2013 prevede: „Investitii in crearea, imbunatatirea sau extinderea serviciilor locale de baza destinate populatiei rurale, inclusiv a celor de agrement si culturale, si a infrastructurii aferente”

Masura contribuie la **Domeniul de interventie 6B - Incurajarea dezvoltarii locale in zonele rurale**”, inclus in **prioritatea P6**.

Implementarea acestei masuri ce priveste prioritatea **P6**, contribuie la realizarea **obiectivelor transversale legate de inovare prin:**

Existența unei infrastructuri sociale funcționale ofera tuturor categoriilor de locuitori posibilitati de integrare in viata sociala si a unui nivel de viata mai bun.

Aceasta masura este sinergica cu Masura „Investitii in infrastructura turistica si de patrimoniu”- M6/6B si cu Masura M4/6A „Sprijinirea diversificarii si crearea de locuri de munca”, contribuind la Prioritatea P6.

Fiind trei masuri care asigura realizarea unei singure prioritati se poate aprecia sinergia dintre masurile propuse in cadrul acestui SDL.

2. Valoarea adaugata a masurii

Organizarea „festivalurilor tematice” si „concursuri” , prin care este evidentiata specificul local, face ca aceasta abordare sa confere valoare adaugata activitatilor care privesc pastrarea identitatii locale, un deziderat al abordarii LEADER.

Aceste evenimente sunt utile și pentru realizarea unor acțiuni recreative pentru populație, fiind un prilej de prezentare a tradițiilor și obiceiurilor locale. Manifestările artistice pot constitui valoare adăugată pentru aceste acțiuni.

Atragerea unor categorii mai largi de populație la activitățile organizate în cadrul căminelor culturale și sprijinirea populației de etnie romă.

Informarea populației și atragerea ei în acte decizionale la nivelul comunității, prin elaborarea unei publicații periodice pentru informarea cetățenilor, elaborarea unor materiale informative pentru cunoașterea identității locale, gen monografii, broșuri tematice, etc.

3. Trimiteri la alte acte legislative:

Hotărârea nr.226/2015 privind stabilirea cadrului general de implementare a măsurilor programului național de dezvoltare rurală cofinanțată din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală și de la bugetul de stat, art.3-15 și art.24(4).

Hotărârea Guvernului nr. 18/2015 pentru aprobarea Strategiei Guvernului României de incluziune a cetățenilor aparținând minorității romă pentru perioada 2015-2020, cu modificările și completările ulterioare.

4. Beneficiarii eligibili

- Comunele și asociațiile acestora stabilite în conformitate cu legislația în vigoare;
- ONG-uri, așezăminte culturale.

5. Tipul de sprijin

Tipul de sprijin s-a stabilit în baza prevederilor Art. 67 (1)(a) din Reg. nr. 1303/2013, sub forma rambursării „costurilor eligibile și platite efectiv”.

Alocarea financiară pentru această măsură este de ~~100.000~~ 500.000 euro, la nivelul teritoriului GAL.

6. Tipurile de acțiuni (cheltuieli) eligibile și neeligibile

Acțiuni/cheltuieli eligibile specifice

a) Investiții în crearea, îmbunătățirea sau extinderea infrastructurii la scară mică:

- înființarea și/sau extinderea sistemelor de supraveghere
- renovarea/reabilitarea unor clădiri vechi al căror aspect a fost stricat sau reabilitarea, renovarea, dotarea de spații destinate păstrării și transmiterii de meșteșuguri, tradiții și alte tipuri de activități tradiționale;
- înființarea și/sau extinderea spațiilor de acces pietonal - trotuare;
- îmbunătățirea infrastructurii rutiere
- dotarea gradinitelor, a salilor de sport, a așezămintelor sociale pentru persoane defavorizate /after school;

b) Investiții în stabilirea, îmbunătățirea sau extinderea serviciilor de bază locale, inclusive recreație și a infrastructurii aferente:

- dotarea cu echipamente pentru servicii publice: : achiziționarea utilajelor, echipamentelor pentru dotarea serviciilor publice locale în cadrul primăriilor pentru situații de urgență, prevenire și intervenție inundații/calamități/incendii, întreținerea spațiilor publice, dezapezire, funerare sociale (buldoexcavator; camion; autoutilitară; PSI; tractor echipat cu remorcă, freză de curățat pășune/rigole și alte dotări; atv;)
- construire clădire de utilitate publică

c) Investiții și studii asociate cu întreținerea, restaurarea și îmbunătățirea patrimoniului cultural și natural:

- dotarea căminelor culturale pentru diversificarea activităților;
- susținerea activităților culturale de la nivelul căminelor culturale;
- organizarea festivalurilor și a concursurilor tematice locale;
- realizarea de publicații periodice/monografii ale localităților / broșuri tematice privind zona.

Formatted: Font: Bold

- îmbunătățirea, modernizarea, extinderea infrastructurii cultural;

Cheltuielile eligibile generale vor respecta prevederile din:

Art. 45, 60 Reg (UE) nr. 1305/2013, Art.7 din HG 226/2015 (legislatia care priveste stabilirea cadrului national de implementare a masurilor finantate prin FEADR);

Actiuni/cheltuieli neeligibile

Conform prevederilor din Cap.8.1 din PNDR, nu sunt eligibile:

- achiziționarea de bunuri și echipamente "second hand";
- cheltuieli efectuate înainte de semnarea contractului de finanțare a proiectului;
- achiziția mijloacelor de transport pentru uz personal și pentru transport persoane;
- investițiile ce fac obiectul dublei finanțări care vizează aceleași costuri eligibile;
- cheltuieli în conformitate cu art. 69, alin (3) din R (UE) nr. 1303/2013 și anume:
  - a. dobânzi debitoare, cu excepția celor referitoare la granturi acordate sub forma unei subvenții pentru dobândă sau a unei subvenții pentru comisioanele de garantare;
  - b. achiziționarea de terenuri construite și neconstruite, cu excepția celor prevazute la art.19 din Reg. 1305/2015;
  - c. taxa pe valoarea adăugată, cu excepția cazului în care aceasta nu se poate recupera în temeiul legislației naționale privind TVA-ul sau a prevederilor specifice pentru instrumente financiare;
- în cazul contractelor de leasing, celelalte costuri legate de contractele de leasing, cum ar fi marja locatorului, costurile de refinanțare a dobânzilor, cheltuielile generale și cheltuielile de asigurare.

7. Condiții de eligibilitate

Specifice

- Solicitantul trebuie să se încadreze în categoria beneficiarilor eligibili;
- Solicitantul trebuie să nu fie în insolvență sau incapacitate de plată;
- Investiția să se realizeze în spațiul rural, în teritoriul GAL;
- Investiția trebuie să fie în corelare cu prevederile din Strategia de Dezvoltare Locală a GAL și să se justifice din punct de vedere al creșterii nivelului calitatii vietii pe plan local.

La aceste conditii de eligibilitate specifice se adauga conditiile generale de eligibilitate aplicabile tuturor masurilor in conformitate cu regulamentele europene si prevederile din HG 226/2015.

8. Criterii de selectie

La stabilirea criteriilor de selectie s-au avut in vedere prevederile art. 49 al Reg.(UE) nr. 1305/2013, urmărind asigurarea tratamentului egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea acestora în conformitate cu prioritățile stabilite în cadrul Strategiei de Dezvoltare Locală.

Criteriile de selectie stabilite in cadrul acestei masuri, privesc:

- se acorda punctaj proiectelor care prevad un grad sporit de deservire a populației prin actiunile propuse;
- se acorda punctaj proiectelor prin care se propun activitati creative cu efect educational asupra generatiei tinere;
- se acorda punctaj pentru proiectele care cuprind ca si obiectiv pastrarea traditiilor locale;

9. Sume (aplicabile) si rata sprijinului

Alocarea financiară pentru această măsură este de ~~100.000~~ 500.000 euro, la nivelul teritoriului GAL. Finanțarea proiectelor se va face într-un procent de 100%. **Suma maximă pe un proiect nu poate depăși 100.000 euro**

10. Indicatori de monitorizare

Formatted: Don't adjust space between Latin and Asian text, Don't adjust space between Asian text and numbers

Indicatorul de monitorizare pentru aceasta masura este "Populatia neta care beneficiaza de servicii/infrastructura imbunatatite"

Indicatorul de monitorizare care priveste populatia neta care beneficiaza de servicii/infrastructura este 2500 de persoane.

**Denumirea Masurii - „Investitii in infrastructura turistica si de patrimoniu”
Codul Masurii- M6/6B**

Tipul masurii - investitii si servicii

1.Descrierea generală a măsurii, inclusiv a logicii de interventie a acesteia si a contribuției la prioritatile strategiei, la domeniile de interventie, la obiectivele transversale si a complementaritatii cu alte masuri din SDL.

La nivelul GAL Valea Velj nu este valorificat suficient potentialul turistic al zonei, nu se ofera turistilor posibilitati de informare privind obiectivele ce pot fi vizitate, posibilitatile de cazare si servire a mesei.

Cresterea atractivitatii zonei din punct de vedere turistic reprezinta o prioritate locala si priveste realizarea urmatoarelor actiuni:

- amenajarea de zone de agrement si a cailor de acces;
- valorificarea in scop turistic a suprafetelor cu luciu de apa, amenajarea zonelor pentru pescuitul sportiv;
- organizarea de competitii pe plan local prin care sa creasca atractivitatea zonei;
- realizarea la nivelul localitatilor a unor materiale informative care sa prezinte zona si sa faca o descriere a punctelor de atractie, in care sa fie incluse si referiri la elementele de patrimoniu cultural, arhitectural, religios, natural, punand accent pe ce le particularizeaza si le confera notorietate.
- realizarea unor trasee turistice, marcaje.
- refacerea si/sau intretinerea obiectivelor ce constituie patrimoniu lor, includerea lor in trasee turistice tematice.

Pastrarea in bune conditii a elementelor de patrimoniu va da continuitate zonei privind cunoasterea trecutului si a istoriei locale, fiind un reper pentru generatiile tinere.

Mijloacele de informare pot fi diverse (brosuri, material virtuale de prezentare, harti turistice, aplicatii web pentru prezentarea elementelor de patrimoniu) privind prezentarea obiectivelor turistice. In acest sens, realizarea unei infrastructuri turistice si de patrimoniu, va fi benefica pentru dezvoltarea turistica a zonei.

Masura vizeaza realizarea obiectivului de dezvoltare rurala **III.Diversificarea activitatilor economice, crearea de locuri de munca, imbunatatirea infrastructurii si serviciilor pentru imbunatatirea calitatii vietii in zonele rurale** (Art.4 din Reg.1305/2013).

Obiectivul specific care se desprinde din analiza SWOT intreprinsa, il reprezinta "dezvoltarea infrastructurii turistice si de patrimoniu la nivel local pentru a raspunde abordarii LEADER privind caracterul inovativ al activitatilor intreprinse".

Masura priveste **Prioritatea P6: Promovarea incluziunii sociale, a reducerii saraciei si a dezvoltarii economice in zonele rurale.** (Art.5 din Reg.1305/2013).

Masura corespunde obiectivelor Art.20 (1)(e)(f) din Reg.1305/2013.

Art.20 (1)(e) din Reg.1305/2013 prevede: „Investitii de uz public in infrastructura de agrement, in informarea turistilor si in infrastructura turistica la scara mica”.

Art.20 (1)(f) din Reg.1305/2013 prevede:”Studii si investitii asociate cu intretinerea, refacerea si modernizarea patrimoniului cultural si natural al satelor”.

Masura contribuie la **Domeniul de interventie 6B - Incurajarea dezvoltarii locale in zonele rurale**, inclus in **prioritatea P6**.

Implementarea acestei masuri ce privește prioritatea P6, contribuie la realizarea obiectivelor transversale legate de inovare prin:

Pastrarea in buna stare a elementelor de istorie si cultura pe plan local si valorificarea lor pentru dezvoltarea turistica a zonei si implicit realizarea unui nivel de viata mai bun.

Aceasta masura este sinergica cu Masura „Investitii in infrastructura sociala”- M5/6Bsi cu Masura M4/6A „Sprijinirea diversificarii si crearea de locuri de munca”, contribuind la Prioritatea P6

Fiind trei masuri care asigura realizarea unei singure prioritati se poate aprecia sinergia dintre masurile propuse in cadrul acestui SDL.

2. Valoarea adaugata a masuri

Pastrarea in bune conditii a elementelor de patrimoniu prin reabilitarea si intretinerea lor, va conferi valoare adaugata prin cresterea atractivitatii turistice a zonei.

Folosirea unor mijloace diversificate de informare (brosure, materiale virtuale de prezentare, harti turistice, aplicatii web pentru prezentarea elementelor de patrimoniu) privind obiectivele turistice si realizarea unei infrastructuri turistice utile, va fi in beneficiul zonei prin cresterea accesibilitatii turistilor in zona.

Cresterea numarului de turisti in zona si cresterea veniturilor localnicilor din serviciile turistice oferite, va da valoare adaugata actiunilor de punere in valoare a atractivitatii zonei.

3. Trimiteri la alte acte legislative:

R (UE) nr. 808/2014 de stabilire a normelor de aplicare a R (UE) Nr. 1305/2013

Hotarirea nr.226/2015 privind stabilirea cadrului general de implementare a masurilor programului national de dezvoltare rurala cofinantate din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurala si de la bugetul de stat, art.3-15 si art.24(4).

Legea nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice, cu modificările și completările ulterioare;

4. Beneficiarii eligibili

- Comunele si asociatiile acestora stabilite in conformitate cu legislatia in vigoare;
- ONG-uri, asezaminte de cult, asezaminte monahale.

5. Tipul de sprijin

Tipul de sprijin s-a stabilit in baza prevederile Art. 67 (1)(a) din Reg. nr. 1303/2013, sub forma rambursarii „costurilor eligibile si platite efectiv”.

Alocarea financiară pentru această măsură este de ~~400.000~~ 25.000 euro, la nivelul teritoriului GAL.

6. Tipurile de actiuni (cheltuieli) eligibile si neeligibile

Actiuni/cheltuieli eligibile specifice

- investiții pentru refacerea/intretinerea patrimoniului cultural de interes local in vederea conservarii acestuia;
- amenajarea zonelor de agrement, organizarea de competiții ;
- investitii în realizarea de căi de acces către obiective turistice, marcaje a traseelor turistice, realizarea locurilor de odihnă;
- materiale de informare turistică (broșuri, materiale virtuale de prezentare a zonei, hărți turistice, aplicații web pentru prezentarea elementelor de patrimoniu).

Cheltuieli eligibile generale vor respecta prevederile din:

Reg (UE) nr. 1305/2013 - art. 45, 60s i art.7 din HG 226/2015 (legislatia care priveste stabilirea cadrului national de implementare a masurilor finantate prin FEADR);

Actiuni/cheltuieli neeligibile

Conform prevederilor din Cap.8.1 din PNDR, nu sunteligibile:

- achiziționarea de bunuri și echipamente ”second hand”;
- cheltuieli efectuate înainte de semnarea contractului de finanțare a proiectului;

- achiziția mijloacelor de transport pentru uz personal și pentru transport persoane;
- investițiile ce fac obiectul dublei finanțări care vizează aceleași costuri eligibile;
- cheltuieli în conformitate cu art. 69, alin (3) din R (UE) nr. 1303/2013 și anume:
  - a. dobânzi debitoare, cu excepția celor referitoare la granturi acordate sub forma unei subvenții pentru dobândă sau a unei subvenții pentru comisioanele de garantare;
  - b. achiziționarea de terenuri construite și neconstruite, cu excepția celor prevazute la art.19 din Reg. 1305/2015;
  - c. taxa pe valoarea adăugată, cu excepția cazului în care aceasta nu se poate recupera în temeiul legislației naționale privind TVA-ul sau a prevederilor specifice pentru instrumente financiare;
  - în cazul contractelor de leasing, celelalte costuri legate de contractele de leasing, cum ar fi marja locatorului, costurile de refinanțare a dobânzilor, cheltuielile generale și cheltuielile de asigurare.

7. Condiții de eligibilitate

Specifice

- Solicitantul trebuie să se încadreze în categoria beneficiarilor eligibili;
- Solicitantul trebuie să nu fie în insolvență sau incapacitate de plată;
- Investiția să se realizeze în spațiul rural, în teritoriul GAL;
- Investiția trebuie să fie în corelare cu prevederile din Strategia de Dezvoltare Locală a GAL și să se justifice din punct de vedere al scopului pentru care este propus proiectul.

La aceste condiții de eligibilitate specifice se adaugă condițiile generale de eligibilitate aplicabile tuturor măsurilor în conformitate cu regulamentele europene și prevederile din HG 226/2015.

8. Criterii de selecție

La stabilirea criteriilor de selecție s-au avut în vedere prevederile art. 49 al R(UE) nr. 1305/2013, urmărind asigurarea tratamentului egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea acestora în conformitate cu prioritățile stabilite în cadrul Strategiei de Dezvoltare Locală.

Criteriile de selecție stabilite în cadrul acestei măsuri, privesc:

- se acorda punctaj proiectelor care prevad un grad sporit de implicare în dezvoltarea turistică a zonei prin acțiunile propuse;
- se acorda punctaj proiectelor care prevad un grad sporit de deservire a populației prin acțiunile propuse;
- se acorda punctaj pentru proiectele care cuprind și obiective care privesc valorificarea specificității locale;

9. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Alocarea financiară pentru această măsură este de ~~100.000~~ 25.000 euro, la nivelul teritoriului GAL.

Finanțarea proiectelor se va face într-un procent de 100%.

10. Indicatori de monitorizare

Indicatorul de monitorizare pentru această măsură este "Populația netă care beneficiază de servicii/infrastructura îmbunătățite"

Indicatorul de monitorizare care privește populația netă care beneficiază de servicii/infrastructura este 2500 de persoane.

Ca și indicator specific pentru măsură care privește investițiile în infrastructura turistică asociată cu întreținerea, refacerea patrimoniului cultural din zonă, este:

"Numărul obiectivelor de patrimoniu cultural care au beneficiat de sprijin financiar prin această măsură" - 2.

**Denumirea Masurii - „Formare profesionala”
Codul Masurii- M1/1C**

Tipul masurii - servicii

1.Descrierea generală a măsurii,inclusiv a logicii de interventie a acesteia si a contribuției la prioritatile strategiei, la domeniile de interventie, la obiectivele transversale si a complementaritatii cu alte masuri din SDL.

Din analiza SWOT, realizata la nivelul teritoriului GAL, au fost identificate nevoi privind realizarea unei activitati de productie performanta in sectorul agricol ,avind in vedere conditiile de relief si clima care favorizeaza cultura plantelor si cresterea animalelor.

Agricultura practicata la nivelul teritoriului GAL are la baza in multe situatii experienta practica dobindita de catre localnici de-a lungul timpului, care sigur este importanta, dar care trebuie completata cu noi cunostinte in domeniu, prin participarea la cursuri de formare profesionala continua .Sustinerea unor cursuri de formare profesionala continua, care sa asigure in rindul fermierilor un nivel de cunoastere imbunatatit privind tehnologiile de cultura si de crestere a animalelor in acord cu protejarea mediului, obtinerea si atestarea unui „produs traditional”,aspecte de fiscalitate, constituie o oportunitate pentru zona.

In acest context formarea profesionala continua pentru locuitorii GAL care activeaza in sectorul agricol va fi o oportunitate pentru a dezvolta competente noi, utile in activitatea curenta de la nivelul fermei , dar si pentru a le da posibilitatea sa se diversifice la nivelul produselor obtinute, sa le poata valorifica mai usor si mai eficient.

Dezvoltarea mestesugurilor in zona, prin folosirea resurselor naturale locale poate fi sprijinita prin competente ce pot dobindite de catre cei ce se indreapta catre acest sector.

Formarea profesionala continua se va face prin cursuri de formare de scurta durata care vizeaza dobindirea unor competente noi pentru cursanti si prin actiuni care privesc informarea sub forma unor seminarii, vizite de lucru, activitati demonstrative, realizarea de ateliere de lucru in sectorul de productie pentru care se doreste sa se realizeze aceste activitati.

Temele abordate in actiunile de informare, pot privi aspecte generale, utile pentru categorii mai largi de participanti, cum ar fi managementul de la nivelul fermei.

Participantii la aceste cursuri pot fi din toate localitatile GAL, selectati de catre furnizorul de formare in baza unor criterii care sa asigure omogenitate grupului. Continutul cursului va fi adaptat la nivelul de instruire al participantilor. Vor fi vizati cu precadere beneficiarii masurii care privesc investitiile in exploatatii agricole, dar si alte categorii interesate in dezvoltarea activitatilor non-agricole.

Numarul sesiunilor de formare se va stabili de catre furnizorul de formare, functie de solicitarile de participare primite din teritoriu, dar se va urmari ca numarul cursantilor sa fie astfel stabilit incit sa confere eficienta acestor cursuri, stabilind un prag minim al numarului de participanti/curs. In acest sens, pentru realizarea unui curs se va urmari participarea a minim 15 cursanti, iar durata unui curs va fi de minim 5 zile. Cursurile vor fi cursuri de initiere, specializare, perfectionare.Aceste cursuri nu sunt de calificare, doar se dobindesc competente noi.

Ele se pot desfasura si in afara teritoriului GAL, pentru a exista posibilitatea asigurarii unui suport logistic corespunzator.

Actiunile care privesc informarea sub forma unor seminarii, se vor desfasura pe durata a 1-2 zile si vor participa persoanele interesate de subiectul prezent, inclusiv cele participante la curs. Informarea poate fi realizata si sub forma unor vizite de lucru cu aplicatii practice si de asemenea se pot organiza in afara spatiului eligibil al GAL.

Activitatile demonstrative, realizarea de ateliere de lucru in sectorul de productie pentru care se doreste sa se realizeze aceste activitati se vor realiza in teritoriul GAL .

Masura vizeaza realizarea **1.Obiectivul de restructurare si crestere a viabilitatii exploatatilor agricole** (Art.4 din Reg.1305/2013)si rapunde obiectivului specific care se desprinde din analiza SWOT intreprinsa de „sustinerea dezvoltarii sectorului agricol pentru a realiza exploatarea agricole performante si eficiente in acord cu mediul si protejarea lui” dar si obiectivului care priveste”de dezvoltarea sectorului non- agricol”.

Masura priveste **prioritatea P1: Incurajarea transferului de cunostinte si a inovarii in agricultura, silvicultura si zonele rurale** ,(Art.5 din Reg.1305/2013).

Masura contribuie la *Domeniul de interventie 1A - Incurajarea inovarii, a cooperarii si a crearii unei baze de cunostinte in zonele rurale.*

Masura contribuie la *Domeniul de interventie 1C -Incurajarea invatarii pe tot parcursul vietii si a formarii profesionale in sectoarele agricol si forestier (domeniu principal) ;*

Masura corespunde obiectivelor art.14 (1) din Reg.1305/2013 si vizeaza un sprijin financiar acordat furnizorilor de formare profesionala si informare.

Implementarea acestei masuri ce priveste prioritatea **P1**, contribuie la realizarea *obiectivelor transversale legate de inovare prin:*

- imbunatatirea competitivitatii producatorilor agricoli dobindirea de competente care sa le asigure o mai buna intelegere a functionarii lantului agro-alimentar scurt si realizarea de produse diversificate, cu valoare adaugata crescuta.
- imbunatatirea competitivitatii la nivelul activitatilor non-agricole prin noi competente dobindite de catre cei interesati.

2. Valoarea adaugata a masurii

Valoarea adaugata a masurii este data de cresterea nivelului de productivitate a sectorului agricol si cel non-agricol la nivel local, prin imbunatatirea competitivitatii personalului in urma dobindirii de competente profesionale noi.

Masura va contribui si la desfasurarea unei activitati de valorificare mai eficienta a produselor, pe plan local, printr-o mai buna intelegere a functionarii lantului agro-alimentar scurt si realizarea de produse diversificate traditionale.

3. Trimiteri la alte acte legislative:

Hotarirea nr.226/2015 privind stabilirea cadrului general de implementare a masurilor programului national de dezvoltare rurala cofinantate din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurala si de la bugetul de stat, art.3-15 si art.24(4).

Legea Nr. 1/2011 a educatiei nationale modificarile si completarile ulterioare

Ordonanța de Guvern (OG) Nr. 8 din 23 ianuarie 2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal și reglementarea unor măsuri financiar-fiscale.

4. Beneficiarii eligibili

Entități publice sau private care sunt furnizori de servicii de formare si de actiuni de informare.

5. Tipul de sprijin

Tipul de sprijin s-a stabilit in baza prevederile Art. 67 (1)(c) din Reg. nr. 1303/2013, sub forma rambursarii „*costurilor eligibile suportate si platite efectiv*”.

6. Tipurile de actiuni (cheltuieli) eligibile si neeligibile

Actiuni/cheltuieli eligibile

Actiunile eligibile vor respecta prevederile art.69(3) din Reg.1303/2013, art.14(1)(2)(3)(4) din Reg.1305/2013,Art. 45 din Reg.1305/2013, prevederile din PNDR - Cap.8.1, fisa tehnica a Sub-masurii 19.2 si HG 226/2015 si privesc:

- Actiuni de formare profesionala sub forma cursurilor de scurta durata (initiere, specializare, perfectionare), care se desfasoara pe durata a cel putin 5 zile si la care participa cel putin 15 persoane.
- Actiuni de informare, sub forma unor seminarii, vizite de lucru, activitati practice care privesc schimbul de experienta;
- Actiuni demonstrative realizate in cadrul unor ateliere de lucru.

Entitatile care ofera servicii de formare profesionala si informare trebuie sa faca dovada ca dispun de capacitati corespunzatoare prin care se poate asigura logistica desfasurarii acestor actiuni si dispun de personal calificat in domeniile care fac obiectul cursurilor de formare/informare.

Cheltuielile eligibile privesc costurile legate de organizare acestor actiuni si de personal si sunt aferente:

- expertilor care participa la actiunea de formare;
- deplasare, cazare, masa participantilor si expertilor .
- asigurarea logisticii necesare desfasurarii actiunilor (inchiriere sala, echipamente, consumabile, audit, etc).
- pentru realizarea actiunilor demonstrative sunt eligibile costurile de investitii privind dotarea respectivelor ateliere de lucru.

Actiuni/cheltuieli neeligibile

Conform prevederilor din Cap.8.1 din PNDR, nu sunteligibile:

- achiziționarea de bunuri și echipamente "second hand";
- cheltuieli efectuate înainte de semnarea contractului de finanțare a proiectului;
- achiziția mijloacelor de transport pentru uz personal și pentru transport persoane;
- investițiile ce fac obiectul dublei finanțări care vizează aceleași costuri eligibile;
- cheltuieli în conformitate cu art. 69, alin (3) din R (UE) nr. 1303/2013 și anume:
  - a. dobânzi debitoare, cu excepția celor referitoare la granturi acordate sub forma unei subvenții pentru dobândă sau a unei subvenții pentru comisioanele de garantare;
  - b. achiziționarea de terenuri construite și neconstruite, cu excepția celor prevazute la art.19 din Reg. 1305/2015;
  - c. taxa pe valoarea adăugată, cu excepția cazului în care aceasta nu se poate recupera în temeiul legislației naționale privind TVA-ul sau a prevederilor specifice pentru instrumente financiare;
- în cazul contractelor de leasing, celelalte costuri legate de contractele de leasing, cum ar fi marja locatorului, costurile de refinanțare a dobânzilor, cheltuielile generale și cheltuielile de asigurare.

7. Condiții de eligibilitate

Specifice

- Solicitantul trebuie să se încadreze în categoria beneficiarilor eligibili ai măsurii (entități publice sau private care sunt furnizori de servicii de formare si de actiuni de informare);
- Solicitantul dispune de personal calificat pentru sustinerea acestor cursuri/actiuni de informare;
- Solicitantul poate sa asigure conditii corespunzatoare (logistica) de desfasuare a cursurilor si actiunilor de informare;
- Tematica cursurilor este adecvata nevoilor de instruire din teritoriu si tine cont de nivelul de instruire al cursantilor.
- Costurile proiectului se incadreaza in limita de rezonabilitate a preturilor.

La aceste conditii de eligibilitate specifice se adauga conditiile generale de eligibilitate aplicabile tuturor masurilor in conformitate cu regulamentele europene si prevederile din HG 226/2015.

8. Criterii de selectie

La stabilirea criteriilor de selectie s-au avut in vedere prevederile art. 49 al R(UE) nr. 1305/2013, urmărind asigurarea tratamentului egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea acestora in conformitate cu prioritățile stabilite in cadrul Strategiei de Dezvoltare Locala.

Criteriile de selectie stabilite in cadrul acestei masuri, privesc:

- se acorda punctaj solicitantilor care instruiesc un numar mai mare de cursanti;
- se acorda punctaj pentru proiectele care prevad actiuni de formare profesionala care includ mai multe forme de dobindire a competentelor (activitati practice, demonstrative, cursuri);
- se acorda punctaj proiectelor care includ in tematica prezentata si aspecte de protectia mediului;
- se acorda punctaj daca proiectul prezinta informatii legate de certificarea produselor locale

9. Sume (aplicabile) si rata sprijinului

Suma alocată acestei masuri este de ~~25.000~~ 10.000 euro si proiectele vor primi finanțare într-un procent de 100%. Se va respecta principiul rezonabilității prețurilor pentru stabilirea valorii totale a proiectelor de formare.

Suma maximă pe un proiect nu poate depăși 10.000 euro.

10. Indicatori de monitorizare

Indicatorul de monitorizare pentru masura aferenta *Domeniul de interventie 1C*, este "Numarul total al participantilor instruiti" - care s-a stabilit la 110 participanti, din care 75 participanti la cursuri de formare profesionala si 35 participanti la actiuni de informare .

Denumirea Masurii - "Accesul la schema de calitate privind certificarea produselor" Codul Masurii- M3/3A

Tipul masurii - sprijin forfetar

1. *Descrierea generală a măsurii, inclusiv a logicii de interventie a acesteia si a contribuției la prioritatile strategiei, la domeniile de interventie, la obiectivele transversale si a complementaritatii cu alte masuri din SDL.*

Acordarea unui sprijin forfetar in suma fixa pentru certificarea produselor realizate pe plan local, reprezinta un ajutor semnificativ pentru incurajarea acestei activitati.

Masura sprijina fermierii de la nivel local care solicita pentru prima data acest ajutor financiar.

Certificarea produselor sprijita financiar prin schemele de calitate garanteaza o calitate superioara a produsului final, atit in ceea ce priveste calitatea materiei prime cit si a modului de prelucrare a ei, depasind semnificativ standardele comerciale aplicabile produselor de larg consum. Realizarea acestor produse implica respectarea unor specificatii obligatorii ale produsului. „Produsele traditionale”, ofera producatorilor oportunitatea de obtinere a unor venituri mai mari decit veniturile obtinute din simpla livrare a produselor sub forma materiilor prime, aceasta fiind o solutie inovativa, in sensul in care aduce o rezolvare noua la o problema existenta.

Alocarea unor sume fixe fermierilor pentru a suporta costurile certificarii produselor , vine in sprijinul realizarii unor activitati integrate, prin care produsele prelucrate sa fie valorificate direct de catre producator, asigurand astfel un lant agro-alimentar scurt de comercializare.

Comercializarea produselor traditionale poate sa fie o activitate diversificata, gasind metode noi de prospectare a pietei si de orientare catre lantul scurt de comercializare, prin formele asociative ale producatorilor .

Masura vizeaza realizarea „**Obiectivului de restructurare si crestere a viabilitatii exploatatii agricole**” (art.4 din Reg.1305/2013) si obiectivul specific care se desprinde din analiza SWOT intreprinsa de „sustinerea sectorului agricol pentru a realiza lanturi scurte agro-alimentare de comercializare si gasirea unor forme asociative pentru valorificarea produselor”.

Masura priveste **prioritatea P3:Promovarea organizarii lantului alimentar, inclusiv a sectoarelor de prelucrare si comercializare a produselor agricole, a bunastarii animalelor si a gestionarii riscurilor in agricultura**(art.5 din Reg.1305/2013).

Masura contribuie la **Domeniul de interventie 3A-Imbunatatirea competitivitatii producatorilor primari printr-o mai buna integrare a acestora in lantul agroalimentar prin intermediul schemelor de calitate, al cresterii valorii adaugate a produselor agricole, al promovarii pe pietele locale si in cadrul circuitelor scurte de aprovizionare , al grupurilor de producatori si al organizatiilor interprofesionale**,inclus in **prioritatea P3**.

Masura corespunde obiectivelor art.16 (1)(a,b)(3) din Reg.1305/2013 si vizeaza un sprijin financiar in suma fixa sub forma unui stimulent financiar anual, acordat fermierilor conform art.16 (4) din Reg.1305/2013.

Implementarea acestei masuri ce priveste prioritatea **P3**, contribuie la realizarea **obiectivelor transversale legate de inovare prin:**

- imbunatatirea competitivitatii producatorilor primari printr-o mai buna integrare in lantul agro-alimentar realizind produse cu valoare adaugata crescuta, promovarea acestor produse pe pietele locale si in cadrul circuitelor scurte de aprovizionare;

Aceasta masura este complementara cu Masura 2/2A - ”Sprijin pentru exploatatii agricole”prin accesarea masurii “Accesul la schema de calitate privind certificarea produselor” de catre beneficiari ai masurii ”Sprijin pentru exploatatii agricole”.

2. Valoarea adaugata a masurii

Proiectele care vor indica valoarea adaugata pentru aceasta masura si care vor aduce plus valoare sectorului agricol din zona, evidentiind astfel relevanta acestei masuri in cadrul SDL, vizeaza:

- Realizarea de produse traditionale(vegetale si animale) care vor contribui la dezvoltarea identitatii locale a zonei;

3. Trimiteri la alte acte legislative:

Hotarirea nr.226/2015 privind stabilirea cadrului general de implementare a masurilor programului national de dezvoltare rurala cofinantate din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurala si de la bugetul de stat, art.3-15 si art.24(4).

Ordinul comun al ministrului agriculturii si dezvoltarii rurale , ministrului sanatatii si presedintelui Autoritatii Nationale pentru Protectia Consumatorilor nr.724/1082/360/2013 privind atestarea produselor traditionale , cu modificarile si completarile ulterioare;

Ordinul comun al viceprim-ministrului, ministrului agriculturii si dezvoltarii rurale , ministrului sanatatii si presedintelui Autoritatii Nationale pentru Protectia Consumatorilor nr. 394/290/89/2014, privind atestarea produselor alimentare obtinute conform retetelor consacrate romanesti.

4. Beneficiarii eligibili

In conformitate cu prevederile art.16(1) din Reg.1305/2013 (in care se specifica „Sprijinul se acorda fermierilor si grupurilor de fermieri),beneficiarii acestei masuri sunt

- Fermieri si grupuri de fermieri.

5.Tipul de sprijin

Tipul de sprijin îl reprezintă o sumă fixă, acordată anual (art.16(4) din Reg. 1305/2013), al cărui quantum (stabilit în Anexa II a Reg. nr. 1305/2013) este de ~~3.000~~ 1.500 euro/exploatație și pe an.

Alocarea financiară pentru această măsură este de ~~15.000~~–7.500 euro la nivelul întregului GAL.

6. Tipurile de acțiuni (cheltuieli) eligibile și neeligibile

Actiuni/cheltuieli eligibile

Actiunile eligibile vor respecta prevederile art.69(3) Reg.1303/2013, art. 45 din Reg.1305/2013, art. 13 din Reg. Delegat (UE) nr. 807/2014, prevederile din PNDR - Cap.8.1, fișa tehnică a Sub-măsurii 19.2 și HG 226/2015 și privesc:

Acordarea unui sprijin în suma fixă pentru certificarea produselor realizate pe plan local.

Sumele acordate prin schemele de calitate, privesc certificarea produselor care garantează caracteristici specifice și o calitate a produsului final care depășește semnificativ standardele comerciale aplicabile produselor de larg consum în ceea ce privește calitatea materiei prime și a modului de prelucrare.

Aceste aspecte sunt verificate de către autoritățile competente în domeniul și sunt obligatorii pentru certificarea produsului.

Certificarea „produselor tradiționale”, este acțiunea eligibilă care se finanțează prin această măsură.

Acordarea acestei sume pentru certificare în cadrul schemei se va face transparent și este deschisă tuturor producătorilor (prevedere din Reg.1305/2013).

Fermierii pot suporta costurile certificării produselor lor ca și „produse tradiționale”, ceea ce reprezintă un sprijin în desfășurarea de activități integrate, care includ și veriga de valorificare directă de către producător, asigurând astfel un lanț scurt de comercializare a acestora.

Actiuni/cheltuieli neeligibile

Conform prevederilor din Cap.8.1 din PNDR, nu sunt eligibile:

- achiziționarea de bunuri și echipamente „second hand”;
- cheltuieli efectuate înainte de semnarea contractului de finanțare a proiectului;
- achiziția mijloacelor de transport pentru uz personal și pentru transport persoane;
- investițiile ce fac obiectul dublei finanțări care vizează aceleași costuri eligibile;
- cheltuieli în conformitate cu art. 69, alin (3) din R (UE) nr. 1303/2013 și anume:
  - a. dobânzi de plată, cu excepția celor referitoare la granturi acordate sub forma unei subvenții pentru dobândă sau a unei subvenții pentru comisioanele de garantare;
  - b. achiziționarea de terenuri construite și neconstruite, cu excepția celor prevăzute la art.19 din Reg. 1305/2015;
  - c. taxa pe valoarea adăugată, cu excepția cazului în care aceasta nu se poate recupera în temeiul legislației naționale privind TVA-ul sau a prevederilor specifice pentru instrumente financiare;
- în cazul contractelor de leasing, celelalte costuri legate de contractele de leasing, cum ar fi marja locatarului, costurile de refinanțare a dobânzilor, cheltuielile generale și cheltuielile de asigurare.

7. Condiții de eligibilitate

Specifice

- Solicitantul trebuie să se încadreze în categoria beneficiarilor eligibili ai măsurii (fermieri sau grupuri de fermieri);
- Solicitantul să facă dovada că nu a mai solicitat suma fixă prin schema de calitate;

- Solicitantul sa faca dovada ca realizeaza la nivelul exploatarei agricole produsul pentru care solicita certificare prin schema de calitate;
- Solicitantul isi va lua angajamentul ca produsul certificat va fi valorificat printr-un lant agro-alimentar scurt.
- Solicitantul trebuie sa demonstreze ca realizeaza produsul pe care doreste sa il certifice în cadrul unei exploatarei care are punctul de lucru pe teritoriul GAL.

La aceste conditii de eligibilitate specifice se adauga conditiile generale de eligibilitate aplicabile tuturor masurilor in conformitate cu regulamentele europene si prevederile din HG 226/2015.

8. Criterii de selectie

La stabilirea criteriilor de selectie s-au avut in vedere prevederile art. 49 al R(UE) nr. 1305/2013, urmărind asigurarea tratamentului egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea acestora în conformitate cu prioritățile stabilite în cadrul Strategiei de Dezvoltare Locala.

Criteriile de selectie stabilite in cadrul acestei masuri, privesc:

- se acorda punctaj daca produsul certificat este obtinut printr-o abordare integrata;
- se acorda punctaj daca produsul certificat va fi valorificat in cadrul unui lant scurt agro-alimentar prin forme asociative de producatori agricoli.

9. Sume (aplicabile) si rata sprijinului

Suma fixă este de ~~3.000~~-1.500 euro/exploatație și pe an.

Alocarea financiară pentru această măsură este de ~~45.000~~ 7.500 euro, la nivelul teritoriului GAL.

10. Indicatori de monitorizare

Indicatorul de monitorizare privesc *„Numarul de exploatare agricole care primesc sprijin pentru participarea la schemele de calitate, la pietele locale si la circuitele de aprovizionare scurte”*-si se propun 5 exploatare sa fie sprijinite.

CAPITOLUL VI: DESCRIEREA COMPLEMENTARITĂȚII ȘI/SAU CONTRIBUȚIEI LA OBIECTIVELE ALTOR STRATEGII RELEVANTE (NAȚIONALE, SECTORIALE, REGIONALE, JUDEȚENE ETC.)

Comunele care fac parte din teritoriul acoperit de GAL "Valea Velj" nu au făcut parte dintr-un Grup de Acțiune Locală în cadrul Programului LEADER 2007-2013 și nu au primit finanțare din PNDR 2007-2013.

În teritoriul ce formează GAL Valea Velj, descrierea complementarității și contribuției la obiectivele altor strategii relevante se realizează prin existența mecanismelor de coordonare cu Programul Național de Dezvoltare Locală, care contribuie de asemenea la creșterea nivelului vieții pe plan local, face zona mai atractivă pentru desfășurarea altor activități, limitează migrarea populației, devin accesibile zone turistice, se dezvoltă turismul în zona.

Prin PNDL se vor realiza la nivelul localităților GAL următoarele investiții

Nr. crt.	Denumirea unității administrativ-teritoriale	Denumirea obiectivului de investiții	Alocații de la bugetul de stat pe anul 2015-2018	Valoarea Contractului de finanțare 2015-2018
1.	Gepiu	Prima înființare a rețelei de apă uzată, sistem de canalizare și stație de epurare în comuna Gepiu, satele Gepiu și Bicaci	16,241,963.00	16,241,963.00
2.	Husasău de Tinca	Extindere canalizare în comuna Husasău de Tinca	349,458.89	349,458.89
	Husasău de Tinca	Modernizare străzi în localitatea Husasău de Tinca și Miersig, comuna Husasău de Tinca	6,184,208.00	6,184,208.00
3.	Lăzăreni	Modernizare DC 192 în localitatea Gruilung în comuna Lăzăreni	1,863,455.00	1,863,455.00
	Lăzăreni	Alimentare cu apă a localităților Calea Mare, Lăzăreni, Gepiș, Cărăndeni și Bicăcel, comuna Lăzăreni	667,299.24	667,299.24

	Lăzăreni	Modernizare DC 69 de la km 1+200 la km 2+300 din localitatea Miheleu, comuna Lăzăreni	473,995.66	473,995.66
4.	Sânnicolau Român	Modernizare drum comunal Roit - Livada de Bihor și străzi în localitățile Berechiu, Roit, Sânnicolau Român, comuna Sânnicolau Român	12,465,146.03	12,465,146.03

Dupa cum se poate observa, prin PNDL (2015-2018) se vizeaza dezvoltarea infrastructurii locale la scara mica care priveste realizarea de drumuri, retea de apa potabila si canalizare. Prin strategia GAL Valea Velj s-au propus masuri complementare celor din PNDL, prin accesarea de fonduri pentru consolidarea economiei locale, cresterea calitatii vietii, dezvoltarea vietii comunitare si incurajarea initiativelor locale. Toate investitiile care privesc strategia de dezvoltare locala sunt complementare lucrarilor de investitii in infrastructura locala la scara mica, in sensul in care beneficiind de utilitati pe plan local, se pot dezvolta noi unitati de productie, se poate dezvolta turismul in zona si aspectul cel mai important care priveste cresterea calitatii vietii este asigurarea unor conditii de confort similare cu mediul urban. Se diminueaza astfel si fenomenul de migrare a tinerilor catre oras si sunt realizate premize pentru dezvoltarea locala a Zonei.

ului GAL și a liderilor locali din teritoriul privind implementarea SDL																				
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Activități	Anul I	Anul II		Anul III		Anul IV		Anul V		Anul VI		Anul VII		Anul VIII	
	Sem. II - 2016	Anul 2017	2018	2018	2019	2019	2019	2019	2020	2020	2021	2021	2022	2022	2023
		Se m. I	Se m. I	Se m. I	Se m. II	Se m. I	Se m. I	Se m. I	Se m. I	Se m. I	Se m. II	Se m. I	Se m. II	Se m. I	Se m. II
Pregătirea și publicarea apelurilor de selecție privind măsurile din SDL.															
Animarea teritoriului															
Analiza, evaluarea și selecția proiectelor;															
Monitorizarea și evaluarea implementării strategiei;															
Verificarea conformității															

Formatted Table

Fata de estimarile din acest calendar , precizam faptul ca primul apel de selectie va fi aferent masurii de infrastructura sociala din SDL. Apelurile de selectie se vor repeta pentru masura pentru care nu s-au depus proiecte in urma apelului de selectie lansat. Intervalul de timp la care se va relua lansarea apelului va fi de 30 de zile fata de cel anterior.

Avind in vedere faptul ca alocarea financiara pentru masurile din strategie poate fi contractata in urma apelurilor de selectie din anii II si III de functionare, acestea pot fi reluate si in primul semestru al anului IV de functionare, in situatia in care , dupa etapa de evaluare intermediara a implementarii strategiilor de catre GAL, realizata de catre AM-PNDR, GAL va mai primi o alocare financiara care sa suplimenteze valoarea strategiei. In aceste conditii se vor lansa apeluri de selectie pentru finantarea masurilor din SDL pentru care GAL a identificat solicitanti. Activitatile de evaluare si selectie se vor desfasura in aceiasi perioada cu apelurile de selectie.

Monitorizarea proiectelor si verificarea cererilor de plata se va desfasura pe intreaga perioada de implementare a SDL (pina la finalul anului 2023, incluzind 15 semestre). Evaluarea implementarii strategiei se va realiza anual.

Actiunile de animare, consultanta pentru implementarea strategiei si instruirea personalului se vor realiza preponderant in primii doi ani de functionare a GAL, pentru ca in aceasta perioada se impune realizarea acestor activitati pentru o functionare eficienta.

Actiunile specifice functionarii GAL vor fi desfasurate de-a lungul intregii perioade de implementare (pina la finalul anului 2023, incluzind 15 semestre).

PCt.2. Responsabilii pentru implementarea actiunilor (personal angajat/servicii externalizate/parteneri, etc.)

a.) Personalul propriu angajat de catre GAL va fi responsabil cu:

- pregătirea și publicarea apelurilor de selecție, în conformitate cu SDL;
- animarea teritoriului;
- analiza, evaluarea și selecția proiectelor;
- verificarea conformității cererilor de plată pentru proiectele selectate;
- monitorizarea proiectelor contractate;
- ~~întocmirea cererilor de plată, dosarelor de achiziții aferente costurilor de funcționare și animare;~~
- monitorizarea și evaluarea implementării strategiei, respectiv monitorizarea proiectelor contractate;
- aspecte specifice domeniilor: financiar, juridic, resurse umane, etc.

b.) GAL va externaliza o serie de activitati de servicii care privesc :

- consultanță tehnică și financiară și expertiză legată de implementarea strategiei GAL;
- servicii de audit;
- ~~servicii care privesc monitorizarea și evaluarea implementării strategiei;~~
- consultanța pentru întocmirea cererilor de plată, dosarelor de achiziții aferente costurilor de funcționare și animare;
- servicii de instruirea și/sau dezvoltarea competențelor angajaților GAL privind implementarea SDL;
- servicii pentru instruirea liderilor locali din teritoriul GAL privind implementarea SDL prin seminarii și grupuri de lucru;
- activitățile de animare (activități de promovare sau informare) care privesc realizarea de pliante, afise, brosure, mass media locală, publicații proprii, pagina de internet si servicii catering, transport, inchiriere sala, etc.

c.) In ceea ce priveste partenerii, acestia vor fi mentionati in cadrul proiectelor de cooperare pe care GAL le va implemenata la nivelul teritoriului .

Pct3. Resursele financiare și materiale necesare pentru desfășurarea acțiunilor propuse (bugetul alocat costurilor de funcționare ale GAL și resursele externe utilizate corelate cu acțiunile propuse)

Resursele materiale sunt:

- spatiu adecvat, unde personalul GAL isi va realiza activitatile. Spatiu de functionare va fi pus la dispozitia GAL de catre Primaria Gepiu in baza unui contract de comodat.
- fiecare angajat va avea un birou de lucru si un calculator; numarul acestora va fi stabilit de catre GAL dupa angajarea personalui;
- fisiere, dulapuri, etc, (3-4 buc.) pentru depozitarea documentelor;
- imprimante multifunctionale;
- mijloc de transport la nivelul GAL.

De asemenea se va asigura la nivelul GAL materiale consumabile suport.

Resursele financiare pe care GAL le va utiliza - reprezinta 20% din valoarea aferenta Componentei A a Planului Financiar si este de 123.780 euro.

La suma alocata Componentei A, se va adauga si valoarea Componentei B - pentru nivelul de calitate al strategiei. Valoarea cheltuielilor de functionare, va ramine tot in limita a 20% din valoarea totala (Componenta A si Componenta B).

Suma care reprezinta cheltuielile de functionare a GAL, va fi utilizata in toti ani de functionare (*pina la finalul anului 2023*). Pentru ca suma primita prin Sub-masura 19.4 nu va putea acoperi toate costurile de functionare, in Adunarea Generala se va stabili o contributie financiara din partea partenerilor, pentru a completa resursele financiare ale GAL.

CAPITOLUL VIII: DESCRIEREA PROCESULUI DE IMPLICARE A COMUNITĂȚILOR LOCALE ÎN ELABORAREA STRATEGIEI

Activitatea de animare a avut loc în fiecare din cele 5 comune din parteneriatul „GAL Valea Velj”, respectiv: comuna Cefa, comuna Sannicolau Roman, comuna Gepiu, comuna Husasau de Tinca și comuna Lazareni. Au avut loc 8 întâlniri aferente „Activității de animare”, astfel: 5 întâlniri, câte una în fiecare comună din Parteneriat în care s-au desfășurat acțiunile de animare, informare și consultare, și 3 întâlniri microregionale care au cuprins „Întâlnirile cu grupurile de lucru tematice”.

În comuna Cefa a avut loc întâlnirea aferentă *Activității de animare* în săptămâna 6 (04.02.2016-11.02.2016) din perioada de implementare. Pentru această acțiune a fost planificat un număr de 15 persoane, dar au participat un număr de 23 persoane.

În comuna Sannicolau Roman a avut loc întâlnirea aferentă *Activității de animare* în săptămâna 6 (04.02.2016-11.02.2016) din perioada de implementare. Pentru această acțiune a fost planificat un număr de 15 persoane, dar au participat un număr de 16 persoane.

În comuna Gepiu a avut loc întâlnirea aferentă *Activității de animare* în săptămâna 6 (04.02.2016-11.02.2016) din perioada de implementare. Pentru această acțiune a fost planificat un număr de 15 persoane, dar au participat un număr de 25 persoane.

În comuna Husasau de Tinca a avut loc întâlnirea aferentă *Activității de animare* în săptămâna 6 (04.02.2016-11.02.2016) din perioada de implementare. Pentru această acțiune a fost planificat un număr de 15 persoane, și au participat 15 persoane.

În comuna Lazareni a avut loc întâlnirea aferentă *Activității de animare* în săptămâna 6 (04.02.2016-11.02.2016) din perioada de implementare. Pentru această acțiune a fost planificat un număr de 15 persoane, dar au participat un număr de 18 persoane.

Acțiunile de animare, informare și consultare au fost realizate de către firma de consultanță care a fost contractată de către Beneficiarul Sub-măsurii 19.1

În cadrul acestor acțiuni a fost prezentat Programul Leader care oferă noi oportunități de dezvoltare rurală, sumele și măsurile ce pot fi accesate prin intermediul „Parteneriatului GAL Valea Velj”. Participanților li s-au prezentat și condițiile de eligibilitate și de selecție pentru proiectele ce pot fi depuse.

Participanții au fost informați cu privire la activitățile ce vor fi întreprinse de către GAL. În vederea eficientizării acțiunilor de informare au fost distribuite materiale de prezentare (afise), astfel, la fiecare primărie s-au pus afise la aviziere.

În cadrul acțiunilor de consultare s-au distribuit chestionare pentru identificarea nevoilor cetățenilor din teritoriu. Chestionarele au cuprins întrebări referitoare la :

- *Tipul instituției/organizației reprezentată;*
- *Ultima școală absolvită;*
- *Domeniul principal de activitate;*
- *Categoria din care face parte organizația detinută;*
- *Dacă a gestionat până în prezent un proiect finanțat din fonduri europene;*
- *Cum a precizat efectele produse de aceste finanțări asupra organizației/instituției;*
- *Dacă mai este interesat să realizeze un proiect pentru accesarea de fonduri europene în perioada 2014/2020 prin gal-ul înființat;*
- *Pentru ce tip de proiect din domeniile enumerate solicită finanțare;*
- *Finanțarea nerambursabilă poate acoperi în totalitate sau parțial costurile unui proiect;*
- *Să enumere cel puțin 3 idei de proiecte pe care dorește să le realizeze sau să fie realizate de autoritățile locale;*

- *Comuna va ofera oportunitatile dorite din punct de vedere profesional;*

In saptamanile 6-8 din perioada de implementare (perioada 04.02-25.02), au avut loc **Intalnirile cu grupurile de lucru tematice** . Au fost convocate 3 astfel de intalniri care au avut loc in comuna reprezentativa din GAL, respectiv in comuna Gepiu si a fost planificat un numar de 40 de persoane la fiecare intalnire. In cadrul acestor intalniri s-au strans informatii referitoare la teritoriul din cadrul Parteneriatului si s-a prezentat cadrul general in vederea elaborarii Strategiei de Dezvoltare Locala . Cu acest prilej s-au distribuit participantilor chestionare pentru culegerea datelor referitoare la nevoile Parteneriatului „Valea Velj”.

Persoanelor care au participat, li s-au distribuit mape cu chestionare pentru identificarea nevoilor si pixuri si masa.

Rezultate: Intalnirile s-au desfasurat la locatiile stabilite in cererea de finantare pentru Sub-masura 19.1.

In cele 5 intalniri din UAT-uri au avut loc **Actiunile de Animare, Informare si Consultare** si s-au desfasurat astfel :

- Comuna Cefa , de la Centrul de afaceri - 23 persoane , din care pentru 15 persoane a fost asigurata masa si li s-au distribuit mape si pixuri.
- Comuna Sannicolau Roman de la Primarie, - 16 persoane ,din care pentru 15 persoane a fost asigurata masa si li s-au distribuit mape si pixuri.
- Comuna Gepiu de la Caminul Cultural, - 25 persoane ,din care pentru 15 persoane a fost asigurata masa si li s-au distribuit mape si pixuri.
- Comuna Husasau de Tinca de la Primarie -15 persoane ,din care pentru 15 persoane a fost asigurata masa si li s-au distribuit mape si pixuri.
- Comuna Lazareni de la Primarie -18 persoane ,din care pentru 15 persoane a fost asigurata masa si li s-au distribuit mape si pixuri.

Cele 3 intalniri cu grupurile de lucru tematice care au avut loc in Comuna Gepiu, s-au desfasurat astfel:

- Intalnire, saptamana 6 (04.02-11.02) la Caminul Cultural din Gepiu - 40 de persoane, pentru care a fost asigurata masa, si li s-au distribuit mape si pixuri.
- Intalnire saptamana 7 (11.02-18.02) la Caminul Cultural din Gepiu -40 de persoane, pentru care a fost asigurata masa, si li s-au distribuit mape si pixuri.
- Intalnire, saptamana 8 (18.02-25.02) la Caminul Cultural din Gepiu -40 de persoane, pentru care a fost asigurata masa, si li s-au distribuit mape si pixuri. La aceasta intalnire au fost prezenti si 2 experti din cadrul OJFIR Bihor.

La fiecare din aceste 8 intalniri s-a completat un Tabel nominal de prezenta, care a cuprins numele persoanelor participante, datele personale, ocupatia si locul de munca al acestora.

La finalizarea fiecărei intalniri din cadrul Activitatilor de animare, s-a incheiat un Proces verbal. Au fost identificate ca obiective : dezvoltarea infrastructurii turistice si de patrimoniu la nivel local pentru a raspunde abordarii LEADER privind caracterul inovativ al activitatilor.

Au fost identificate ca obiective: dezvoltarea activitatilor non-agricole folosind resurse locale, si dezvoltarea infrastructurii sociale la nivel local pentru a raspunde abordarii LEADER privind caracterul inovativ al activitatilor;

Au fost identificate ca obiective :sustinerea dezvoltarii sectorului agricol, dezvoltarea lantului de productie integrat si a lanturilor agro-alimentare scurte pentru comercializare si gasirea unor forme asociative pentru valorificarea produselor.

CAPITOLUL IX: ORGANIZAREA VIITORULUI GAL - DESCRIEREA MECANISMELOR DE GESTIONARE, MONITORIZARE, EVALUARE ȘI CONTROL A STRATEGIEI

In cadrul strategiei trebuie sa fie inclusa prezentarea organizarii GAL, avind in vedere sarcinile ce revin acestuia conform prevederilor Art.34 (3) din Reg.1303/2013.

Organizarea GAL implica:

- stabilirea unor mecanisme de gestionare, monitorizare, evaluare si selectie a proiectelor depuse in vederea implementarii strategiei;
- stabilirea unor mecanisme de monitorizare, evaluare si control a strategiei, in vederea indeplinirii sarcinilor ce revin GAL (prevazute la art. 34 alin(3) al Regulamentului (UE) nr. 1303/2013);
- stabilirea cadrului institutional in vederea indeplinirii functiilor administrative (prevazute in fisa Sub-masurii 19.4 din PNDR)

Mecanismele de gestionare si monitorizare se vor regasi in modul in care se vor realiza sarcinile si activitatile din planul de actiune, precizate intr-un Regulament de Organizare si Functionare, elaborat la nivelul GAL. In Regulamentul de Organizare si Functionare se vor mentiona compartimentele functionale si atributiile personalului angajat, care sa asigure indeplinirea sarcinilor si atributiilor GAL privind functionarea,evaluarea si monitorizarea proiectelor si a strategiei. Tot in ROF se va stabili componenta Comitetului de Selectiei si a Comisiei de Solutionare a Contestatiilor si procedura de selectie si solutionare a contestatiilor.

Sarcinile ce revin GAL, conform art. 34 al Regulamentului (UE) nr. 1303/2013, vizează:

1.Consolidarea capacității actorilor locali relevanți de a dezvolta și implementa operațiunile, inclusiv promovarea capacităților lor de management al proiectelor.

GAL-ul va stabili compartimentele functionale si necesarul de personal in baza unei organigrame, functie de activitatile pe care trebuie sa le desfasoare in vederea implementarii strategiei. Fiecare pozitie din organigrama va fi definita prin fisa postului, cerintele din aceste fise vor sta la baza procesului de evaluare si angajare a personalului.

Cerintele din fisele de post privesc: responsabilitatile postului,atributiile ce ii revin, locatia unde se va desfasura activitatea, resursele utilizate pentru indeplinirea atributiilor, studiile/cursuri absolvite/autorizari, cunostintele necesare ocuparii postului, posibilitati de adaptare si de a lucra in conditii de eficienta.

Angajarea personalului se va face cu respectarea Codului Muncii , precum si a legislatiei care privesc evitarea conflictului de interese.

Gal-ul Valea Velj are o suma aferenta cheltuielilor de functionare de 123.780 euro. In aceste conditii, angajarea personalului se va face doar pentru pozitiile absolut obligatorii, care intervin direct in procedurile de evaluare si selectie privind implementarea strategiei si in functionarea GAL. La angajarea personalului propriu se vor stabili cerinte pentru un nivel de calificare si expertiza care sa asigure o functionare eficienta .

La nivelul GAL, funcțiile de management, monitorizare și evaluare și alte funcții vor fi îndeplinite de către **5 4** persoane, anagajate cu contracte individuale de muncă de minim 4 ore (vizează criteriul de selecție CS4.3 - capacitatea de implementare a SDL).

Personalul GAL va fi angajat conform Codului Muncii, pe perioadă de implementare a strategiei , realizind activitățile care privesc implementarea strategiei si activitățile privind funcționarea GAL.

Astfel la nivelul GAL, va funcționa :

- Manager (responsabil administrativ-1)

• ~~Responsabil financiar—contabil—1~~

- Expert responsabil cu animarea teritoriului, cu monitorizarea proiectelor selectate de catre GAL /monitorizarea strategiei si verificarea conformitatii cererilor de plata [pentru proiectele selectate](#) -1;

- Experti tehnici - se vor ocupa cu verificarea și selecția proiectelor ce se vor implementa -2. Personalul propriu angajat la nivelul GAL, va fi sprijinit prin servicii de consultanță tehnică și financiară și expertiză legată de implementarea strategiei. Personalul GAL va beneficia de instruire pe parcursul perioadei de functionare, instruire care va viza evaluarea și stabilirea punctajului pentru selectia proiectelor, monitorizarea, achizițiile, documentatia de plata. Activitatile de consultanta si pregatirea profesionala a personalului GAL se vor desfasura in primii doi ani de functionare, pentru a se valorifica in timp util cunostintele dobindite de catre acestia.

2. Conceperea unei proceduri de selectie nediscriminatorii și transparente și a unor criterii obiective în ceea ce privește selectarea operațiunilor, care să evite conflictele de interese, care garantează că cel puțin 51% din voturile privind deciziile de selecție sunt exprimate de parteneri care nu au statutul de autorități publice și permite selecția prin procedură scrisă.

In ROF va fi stabilita componenta Comitetului de Selectiei si a Comisiei de Solutionare a Contestatiilor. Pentru ambele organisme se va pastra proportia de reprezentare de minim 51% pentru entitatile private si societatea civila din totalul membrilor. In ROF se va prezenta procedura de selectie care raspunde ceritelor din Reg.1303/2013 in ceea ce priveste selectia si se va face mentiunea ca punctajele aferente criteriilor de selectie (cuprinse in fisele masurilor din SDL), se stabilesc de catre Comitetul Director al GAL (organism de conducere) si de catre Comitetul de Selectie.

In continutul apelurilor de selectie se vor specifica criteriile de selectie , care vor fi aduse la cunostinta solicitantilor in mod transparent.

Criteriile de selectie si punctajul aferent acestora vor fi incluse si in Ghidul Solicitantului pentru masura care se lanseaza prin apelul de selectie .

In ROF, ca parte a procedurii de selectie, se mentioneaza si cerintele pe care trebuie sa le indeplineasca membrii Comitetului de Selectie/Comisia pentru Solutionarea Contestatiilor, pentru a asigura evitarea conflictului de interes .

Pentru a raspunde acestor cerinte, membrii celor doua organisme vor da o declaratie pe propria raspundere, prin care se angajeaza ca:

- a)nu dețin părți sociale, părți de interes, acțiuni din capitalul subscris al unuia dintre solicitanți sau care fac parte din consiliul de administrație/organul de conducere ori de supervizare a unuia dintre solicitanți;
- b)nu sunt soț/soție, rudă sau afin până la gradul al doilea inclusiv cu persoane care dețin părți sociale, părți de interes, acțiuni din capitalul subscris al unuia dintre solicitanți ori care fac parte din consiliul de administrație/organul de conducere sau de supervizare a unuia dintre solicitanți;
- c)nu pot avea un interes de natură să le afecteze imparțialitatea pe parcursul procesului de selectie a cererilor de finanțare.

-Criteriile de selectie stabilite la nivelul fiselelor masurilor au la baza principiul tratamentului nediscriminatoriu si transparent. Ghidul solicitantului ce include criteriile de selectie si punctajul pentru ele, va fi publicat pe site-ul GAL. Tot in procedura de selectie se va specifica faptul ca rezultatele selectiei vor fi consemnate intr-un Raport de Selectie (procedura scrisa) ce va fi semnat de către toți membrii prezenți ai Comitetului de Selectie. Pentru fiecare dintre ei se va specifica apartenența la mediul privat sau public, iar in vederea selectiei, comitetul de selectie va utiliza fisele de verificare a criteriilor de selectie, intocmite de catre expertii GAL.

3 Asigurarea, cu ocazia selecționării operațiunilor, a coerenței cu strategia de dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității, prin acordarea de prioritate operațiunilor în funcție de contribuția adusă la atingerea obiectivelor și Țintelor strategiei.

În conținutul fișelor măsurilor stabilite prin strategie, sunt stabilite criteriile de eligibilitate și selecție pentru fiecare măsură în parte. Măsurile răspund cel mai bine nevoilor identificate la nivelul teritoriului (prin analiza diagnostic și analiza SWOT) și privesc atingerea obiectivelor direcțiilor de dezvoltare stabilite. Prin criteriile de eligibilitate sunt specificate cerințele privind eligibilitatea beneficiarului (asa cum s-a stabilit în fișa măsurii) și cerințele ca acțiunile eligibile propuse prin proiect să fie cele prevăzute în strategie. Aceste criterii au în vedere coerența acțiunilor stabilite ca prioritate la nivel local și vizează dezvoltarea zonei în concordanță cu obiectivele stabilite. *Aceasta sarcină din Reg. 1303/2013 este asigurată de către GAL, prin activitățile (stabilite în fișa tehnică a Sub-măsurii 19.4 din PNDR) care privesc "analiza, evaluarea și selecția proiectelor".*

4. Pregătirea și publicarea de cereri de propuneri sau a unei proceduri permanente de depunere de proiecte, inclusiv definirea criteriilor de selecție.

Se vor publica apeluri de selecție, în care se va preciza perioada de depunere a proiectelor. Apelurile de selecție se vor lansa până la epuizarea alocării financiare pentru fiecare măsură în parte, în baza unei proceduri de depunere permanente a proiectelor.

5. Primirea și evaluarea cererilor de finanțare și a cererilor de plată depuse;

GAL va elabora propriile proceduri de evaluare a proiectelor și de verificare a conformității cererilor de plată. Verificarile vor fi făcute în baza precizărilor din Manualul de Procedură elaborat de către GAL și a fișelor de verificare care vor fi incluse în acest manual.

Se va stabili și metodologia de verificare pentru fiecare fișă a măsurii în parte.

6. Selectarea operațiunilor, stabilirea cuantumului contribuției și prezentarea propunerilor către organismul responsabil pentru verificarea finală a eligibilității înainte de aprobare.

După finalizarea propriei evaluări și selecții a proiectelor, GAL va prezenta aceste proiecte spre a fi reverificate de către AFIR (privind criteriile de eligibilitate) înainte de a se semna Contractul de Finanțare între AFIR și beneficiar.

7. Monitorizarea implementării strategiei de dezvoltare locală plasate sub responsabilitatea comunității și a operațiunilor sprijinite și efectuarea de activități specifice de evaluare în legătură cu strategia respectivă.

În fișele măsurilor din strategia ce se va implementa la nivelul teritoriului au fost prevăzuți:

a) Indicatori de monitorizare obligatorii, specifici domeniilor de intervenție din secțiunea "Obiective, priorități și domenii de intervenție".

- Numărul total al participanților instruiți - 110 (domeniul de intervenție 1A,1C)

- Numărul de exploatații agricole/beneficiari sprijiniți -10 (domeniul de intervenție 2B)

- Numărul de exploatații agricole care primesc sprijin pentru participarea la schemele de calitate, la pietele locale și la circuitele de aprovizionare scurte - 5 (domeniul de intervenție 3A)

-Locuri de muncă create -12 (domeniul de intervenție 6A)

-Populația netă care beneficiază de servicii/infrastructura îmbunătățite - 2500 (domeniul de intervenție 6B)

b) Indicatori suplimentari specifici teritoriului și care includ:

- Numărul obiectivelor de patrimoniu cultural și natural sprijinite prin implementarea strategiei- 2

Toți acești indicatori vor fi monitorizați pe parcursul perioadei de implementare a SDL și modul de realizare a lor va constitui criteriu de evaluare a performanțelor GAL.

Monitorizarea acestor indicatori se va face pe domenii de intervenție, de către expertul cu atribuții de monitorizare, stabilite prin fișa postului.

Dupa evaluarea si selectarea proiectului la nivelul GAL, expertul cu monitorizarea va prelua din cererea de finantare indicatorii mentionati de catre beneficiar. In Manualul de procedura de la nivelul GAL, va fi prevazut modul in care expertul responsabil cu monitorizarea va face raportarea privind realizarea acestor indicatori si raportarile care vor fi facute de catre beneficiari catre GAL.

Realizarea acestor indicatori va fi monitorizata la nivelul GAL si functie de realizarea lor se va aprecia eficienta implementarii strategiei GAL in evaluarile ce se vor realiza.

Realizarea indicatorilor va fi stabilita de catre expertul cu monitorizarea in urma verificarii dosarelor cererilor de plata de la nivelul GAL .

Conform prevederilor din art.34.alin.(2)(g) din Reg.1303/2013, GAL are sarcina de a efectua "activitati specifice de evaluare in legatura cu strategia respectiva". In acest sens, GAL va elabora un Plan de Evaluare prin care va descrie modalitatea de realizare a evaluarii SDL.

Evaluarea SDL se va face in functie de continutul logicii de interventie, de setul comun de indicatori de context in baza carora a fost facuta analiza diagnostic si analiza SWOT a zonei GAL si de indicatorii de monitorizare inclusi in fisele tehnice ale masurilor, utilizati pentru evaluarea performanțelor în ceea ce privește domeniile de interventie din strategie.

Pentru realizarea evaluarii se vor stabili întrebări de evaluare comune, privind modalitatea prin care s-au atins tintele cuantificabile din domeniile de interventie, modalitatea de colectare, stocare și transmitere a datelor din proiectele implementate, modul cum se realizeaza raportarea periodica privind activitățile de monitorizare și evaluare si realizarea unui plan de evaluare.

Continutul cadru al Planului de Evaluare este stabilit in partea a 3-a din Reg.808/2014 si va fi completat de catre GAL atunci cind se va realiza aceasta evaluare.

In organigramă GAL vor fi incluse următoarele poziții:

1. Manager (responsabil administrativ) răspunde de toate compartimentele și se implică în realizarea efectivă a activităților care privesc: aspectelor juridice, de resurse umane, legătura cu AFIR și alte organisme.

~~2. Responsabilul financiar raspunde de aspectele financiare —contabilitate de la nivelul GAL;~~

2. Expert tehnic - 2, realizeaza activitatea de evaluare , selectare a proiectelor depuse de către beneficiari;

~~4-~~ 3. Expert pentru animare, monitorizare si verificare cereri de plată ale beneficiarilor- 1;

Compartimentele prevăzute, unde se regăsește personalul angajat:

1. Compartiment **administrativ** -financiar ~~--contabil--~~,juridic, resurse umane, achizitii, relatii contractuale (manager+**responsabil financiar**)

2. Compartiment tehnic (evaluarea, selectare) - 2 experti tehnici

3. Compartiment privind animarea, monitorizarea și instrumentarea cererilor de plată a beneficiarilor - 1 expert;

CAPITOLUL X: PLANUL DE FINANTARE AL STRATEGIEI

Planul de finantare						
VALOARE SDL COMPONEN TA A +B	ta TERITO RIU GAL	Populație TERITORIU GAL	VALOARE TOTALĂ COMPONENTA A + B (EURO)			
	389	11.891	1.298.451			

COMPONEN TA A+B	PRIORIT ATE	MĂSURA	INTENSITATEA SPRIJINULUI	CONTRIBUȚIA PUBLICĂ NERAMBURSABILĂ MĂSURĂ (FEADR + BUGET NAȚIONAL) EURO		CONTRIBUȚIA PUBLICĂ NERAMBURSABILĂ/PRIORI TATE (FEADR + BUGET NAȚIONAL) EURO	VALOARE PROCENTUALĂ ⁴ (%)
COMPONEN TA A+B	1	Formare profesionala - M1/1C	100%	52453,83	10000,00	52453,83 10000,00	4,04% 0,77%
	2	Sprjin pentru exploatațiile agricole- M2/2A	90% 50-90%	314723,00	280000,00	314723,00 280000,00	24,24% 21,56%
	3	Acces la schema de calitate privind certificarea produselor M3/3A	100%	31445,12	7500,00	31445,12 7500,00	2,42% 0,58%
	4					0	0,00%
	5					0	0,00%
	6	Sprjinirea diversificării și crearea de locuri de munca M4/6A	100%	215887,70	216261,25	640139,30 741261,25	49,30% 57,09%
		Investitii în infrastructura turistica și de patrimoniu M6/6B	100%	181546,04	25000,00		
		Investitii în infrastructura sociala M5/6B	100%	242705,56	500000,00		
		animare ³	100%			259.690,06	20,00%
	TOTAL COMPONENTA A+B				1.298.451,31		

CAPITOLUL XI: PROCEDURA DE EVALUARE SI SELECTIE A PROIECTELOR DEPUSE IN CADRUL SDL

Finantarea functionarii GAL prin Sub-masura 19.4, are in vedere realizarea unei constructii institutionale pentru implementarea strategiei de dezvoltare locala.

Implementarea strategiei implica elaboarea unor proceduri de lucru de catre GAL, in baza carora sa realizeze evaluarea si selectia proiectelor.

I. Procedura de evaluare si selectare a proiectelor

I.1. Procedura de evaluare cuprinde:

a) *Ghidul solicitantului pentru fiecare dintre masurile din SDL* - este un document public, al carui continut poate fi consultat de catre solicitanti, pe pagina de internet a GAL, sau pe suport de hirtie la sediul GAL si se realizeaza pentru fiecare masura in parte.

In continutul Ghidului sunt preluate toate cerintele din fisele masurilor din SDL. In Ghidul solicitantului sunt incluse si precizari care privesc procedura de selectie, respectiv: criteriile de selectie si punctajul aferent fiecarui criteriu de selectie (preluat din fisa masurii din SDL).

In Ghidul solicitantului sunt incluse informatii care privesc cadrul legislativ in care se incadreaza tipologia masurii respective, modul de depunere al proiectelor, informatii legate de etapa de contractare a lor cu AFIR, se prezinta etapele de implementare si monitorizare si sunt prezentate aspectele legate de cerintele privind plata.

b) Redactarea si lansarea Apelului de selectie

Dupa elaborarea lui, Apelul de selectie se publica pe pagina de internet a GAL-ului si pe suport de hirtie la sediul GAL, periodic, in functie de contractarea alocarii bugetare pe fiecare masura.

Trebuie sa contina minimum urmatoarele informatii:

Data lansarii apelului ,data limita de depunere a proiectelor, locul si intervalul orar in care se pot depune; Suma alocata pentru masura respectiva , procentul de finantare nerambursabila/suma maxima nerambursabila/proiect;

Documentele justificative pe care trebuie sa le prezinte solicitantul pentru verificarea indeplinirii criteriilor de eligibilitate si acordarea punctajului pentru selectie. Cerintele de eligibilitate ale beneficiarului si ale actiunilor proiectului (preluate din Ghidul Solicitantului aferent masurii);

Se vor mentiona criteriile de selectie si punctajele aferente acestora (preluate din Ghidul solicitantului);

Data si modul de anuntare a rezultatelor procesului de selectie .

c) Elaborarea Manualelor de procedura in care se vor preciza etapele procedurale privind evaluarea proiectelor si etapele procedurii de selectie a lor. Includ precizari privind verificarile care se fac pe parcursul fiecarei etape si personalul GAL responsabil.

Procedura (evaluare si selectie) cuprinde urmatoarele etape:

- depunerea proiectelor si verificarea lor din punct de vedere al respectarii cerintelor privind documentatia depusa (conformitatea);
- verificarea criteriilor de eligibilitate si selectie, si dupa caz solicitarea de informatii suplimentare, verificari pe teren (dupa caz);
- dupa verificarea eligibilitatii, proiectele sunt verificate privind criteriile de selectie si sunt selectate in baza punctajului obtinut, de catre Comitetul de Selectie;
- aplicarea procedurii de selectie si intocmirea Raportului de Selectie;
- depunerea contestatiilor de catre solicitantii nemultumiti privind concluziile din Raportul de Selectie, verificarea contestatiilor si intocmirea Raportului privind solutionarea contestatiilor;
- prezentarea proiectelor selectate de catre GAL , la AFIR in vederea reverificarii.

In Manualul de procedura se mentioneaza si procedura de monitorizare, care priveste modul in care se realizeaza monitorizarea acestor proiecte in baza indicatorilor stabiliti in fisele masurilor, documentul de monitorizare care se completeaza, etapele de raportare ale GAL, etapele de raportare ale beneficiarilor catre GAL privind progresele inregistrate in implementare.

In Manualul de procedura va fi inclusa o sectiune care priveste modul in care se face verificarea conformitatii cererilor de plata a beneficiarilor, de catre GAL (atributii stabilite prin fisa Sub-masurii 19.4 din PNDR).

Evaluarea si stabilirea punctajului pentru selectie, se face in baza verificarilor incluse in formularele "Fise de verificare a eligibilitatii proiectelor" si "Fisa de verificare a criteriilor de selectie", specific pentru fiecare masura din SDL.

Verificarea eligibilitatii stabilita prin fisa de verificare, va cuprinde atat verificarea criteriilor generale de eligibilitate (stabilite in baza HG 226/2015, privind cadrul general de implementare a PNDR), cit si a criteriilor de eligibilitate specifice, preluate din fisele masurilor din SDL. Verificarea se face in baza informatiilor din cererile de finantare si din documentele anexate la cererea de finantare.

I.II. Procedura de selectie

Selectia proiectelor se efectuează de către Comitetul de Selectie stabilit la nivelul GAL si a carei componenta se regaseste in Regulamentul de Organizare si Functionare a GAL, cu respectarea cerintelor de reprezentativitate (cel putin 51% din voturi sunt exprimate de parteneri din mediul privat si societate civila). Tot in ROF se mentioneaza si componenta Comisiei de Solutionare a Contestatiilor, care este constituita din alti membri decit cei care sunt in componenta Comitetului de Selectie, pastrand insa aceiasi reprezentativitate.

Punctajul aferent criteriilor de selectie prevazute in fisele masurilor din SDL, se stabileste de catre Comitetul Director (organism de conducere) si Comitetul de Selectie, prioritate avind criteriile care privesc aspectele inovative stabilite in SDL, caracteristice abordarii LEADER.

Pentru selectia proiectelor, GAL prezinta „Fisa de verificare a criteriilor de selectie”.Comitetul de Selectie in baza punctajelor totale , selecteaza proiectele in ordinea descrescatoare a punctajului total (in limita alocarii bugetare pe masura din SDL).

Selectia se face aplicand regula de „dublu cvorum”, respectiv pentru validarea voturilor, este necesar ca în momentul selectiei să fie prezenti cel puțin 50% din membrii Comitetului de Selectie. Dupa selectie, se intocmeste un Raport de Selectie si GAL il va publica pe pagina proprie de internet. Beneficiarii ai căror proiecte nu au fost selectate, pot depune contestații la sediul GAL. Contestatiile primite vor fi analizate de catre Comisia de Solutionare a Contestatiilor, care va intocmi un Raport Privind Solutionarea Contestatiilor, ce va fi pulicat pe pagina de internet a GAL.

Tabel cu componenta Comitetului de Selectie

PARTENERI PUBLICI 0%		
PARTENERI PRIVATII - 85.71 %		
PARTENER	FUNCTIA IN CS	TIP/OBSERVATII
PFA CARBUNAR PETRU FLORIN	MEMBRU	CAEN 0113:CULTIVAREA LEGUMELOR SI A PEPENILOR, A RADACINOASELOR SI TUBERCULILOR;
PFA PAINA I. IOAN	MEMBRU	CAEN 1061: FABRICAREA PRODUSELOR DE MORARIT (FABRICAREA PRODUSELOR PENTRU HRANA ANIMALELOR);
PFA TENT IOAN	MEMBRU	CAEN 0124: CULTIVAREA FRUCTELOR SEMINTOASE SI SAMBUROASE;

PFA RUJE SERGIU LEONARD	PRESEDINTELE COMITETULUI DE SELECTIE	CAEN: 0111-CULTIVAREA CEREALELOR (EXCLUSIV OREZ), PLANTELOR LEGUMINOASE SI A PLANTELOR PRODUCATOARE DE SEMINTE OLEAGINOASE;
SC AGENDA PROD COM S.R.L	MEMBRU	CAEN: 4671 - COMERT CU RIDICATA AL COMBUSTIBILILOR SOLIZI, LICHIZI SI GAZOSI AL PRODUSELOR DERIVATE;
SC AGROHUS SRL	MEMBRU	CAEN: 0141 - CRESTERA BOVINELOR DE LAPTE;
SOCIETATE CIVILA- 14.29 %		
PARTENER	FUNCTIA IN CS	TIP/OBSERVATII
ASOCIATIA ECO LAZARENI	MEMBRU	SCOPUL ASOCIATIEI IL CONSTITUIE INTEGRAREA PROFESIONALA SI IN COMUNITATE A PERSOANELOR DEFAVORIZATE PRIN DEZVOLTAREA INITIATIVELOR DE ECONOMIE SOCIALA SI ANTREPRENORIAT SOCIAL - NU ARE COD CAEN
PERSOANE FIZICE RELEVANTE (maximum 5 %) -0%		
PARTENER	FUNCTIA IN CS	TIP/OBSERVATII

Membrii supleanti ai Comitetului de Selectie	Membriisupleanti	Cod CAEN -Activitati membrii supleanti
PFA CARBUNAR PETRU FLORIN	PFA POPA PETRU SEBASTIAN	CAEN: 0111-CULTIVAREA CEREALELOR (EXCLUSIV OREZ), PLANTELOR LEGUMINOASE SI A PLANTELOR PRODUCATOARE DE SEMINTE OLEAGINOASE;
PFA PAINA I. IOAN	PFA VICAS FLORINELA LAURA	CAEN: 0150 - ACTIVITATI IN FERME MIXTE (CULTURA VEGETALA COMBINATA CU CRESTERA ANIMALELOR);
PFA TENT IOAN	PAROHIA ORTODOXA LAZARENI	
PFA RUJE SERGIU LEONARD - presedinte	PAROHIA ORTODOXA ROMANA SANNICOLAU ROMAN	
SC AGENDA PROD COM S.R.L	SC DECO GARDEN SRL	CAEN: 4322 LUCRARI DE INSTALATII SANITARE, DE INCALZIRE SI DE AER CONDITIONAT
SC AGROHUS SRL	BISERICA PENTICOSTALA	

	SANNICOLAU ROMAN	
ASOCIATIA ECO LAZARENI	ASOCIATIA URBARIASILOR USENDANA	OBIECTUL DE ACTIVITATE AL ASOCIATIA URBARIASILOR USENDANA IL CONSTITUIE ADMINISTRAREA SI EXPLOATAREA PATRIMONIULUI ASOCIATIEI;

CAPITOLUL XII : DESCRIEREA MECANISMELOR DE EVITARE A POSIBILELOR CONFLICTE DE INTERESE CONFORM LEGISLATIEI NATIONALE

Modul in care se va face evitarea conflictului de interes va fi precizat de catre GAL atit in Manualul de Procedura, cit si in ROF.

In Manualul de procedura vor fi mentionate cerintele care trebuiesc respectate de catre personalul GAL in exercitarea atributiilor de serviciu care le revin, pentru evitarea *conflictul de interese așa cum este acesta prevăzut la art. 10 și 11 din OG 66/2011, Secțiunea II - Reguli în materia conflictului de interes.*

In ROF sunt mentionate cerintele care trebuiesc respectate de catre membrii Comitetului de Selectie/Comisiei de Solutionare a Contestatiilor. pentru a evita situatiile care pot fi considerate posibile conflicte de interes

Pentru evitarea oricarui potential conflict de interes, in Manualul de procedura, se vor separa responsabilitatile personalului implicat in evaluare si selectie, de cele ale personalului implicat in verificarea cererilor de plata, in sensul in care persoana care a evaluat proiectul nu va verifica si cererea de plata aferenta acestuia.

In acest sens, fiecare angajat de la nivelul GAL implicat în procesul de evaluare și verificarea criteriilor de selectie si stabilirea punctajelor pentru fiecare proiect, fiecare membru al Comitetului de Selectie și al Comisiei de Soluționare a Contestatiilor, va semna o Declarație pe propria răspundere privind evitarea conflictului de interese, în care să se facă referire la prevederile art. 10 și 11 din OG 66/2011, Secțiunea II - Reguli în materia conflictului de interes, asa cum prevede actul legislativ.

Secțiunea II Reguli în materia conflictului de interes, priveste restrictiile care trebuiesc respectate pentru evitarea conflictului de interes si anume neimplicarea în procesul de verificare/evaluare sau selectie a următoarelor persoane:

- a) cele care dețin părți sociale, părți de interes, acțiuni din capitalul subscris al unuia dintre solicitanți sau care fac parte din consiliul de administrație/organul de conducere ori de supervizare a unuia dintre solicitanți;
- b) soț/soție, rudă sau afin până la gradul al doilea inclusiv cu persoane care dețin părți sociale, părți de interes, acțiuni din capitalul subscris al unuia dintre solicitanți, ori care fac parte din consiliul de administrație/organul de conducere sau de supervizare a unuia dintre solicitanți;
- c) cele despre care se constată că pot avea un interes de natură să le afecteze imparțialitatea pe parcursul procesului de verificare/evaluare/aprobare a cererilor de finanțare.

Aceleasi restrictii sunt prevazute și pentru persoanele implicate în procesul de verificare a cererilor de plată prezentate de catre beneficiari.

Pentru a se asigura ca aceste restrictii vor fi respectate, persoanele care participă la procedura de evaluare/selectie/verificare a cererilor de plată, sunt obligate să depună o

declarație pe propria răspundere din care să rezulte că nu se află în nici una dintre situațiile prevăzute la art. 10 și 11 din OG 66/2011.

Conținutul acestor declarații va cuprinde următoarele mențiuni:

- Funcția deținută la nivel GAL;
- Măsura în care este implicat în procesul de evaluare, selecție, verificare cereri de plată/componenta Comitetului de selecție / Comisiei de Soluționare a Contestațiilor;
- Faptul că a luat la cunoștință de prevederile privind conflictul de interese așa cum este acesta prevăzut la art. 10 și 11 din OG 66/2011, Secțiunea II - Reguli în materia conflictului de interes.

În situația în care ar putea exista un conflict de interes între persoana angajată de la nivelul GAL și solicitant, angajatul GAL trebuie să anunțe și să se retragă din orice acțiune care are în vedere evaluarea, selecția, sau verificarea platilor pentru acel solicitant.

În același mod trebuie să acționeze și membrii Comitetului de selecție/Comisiei de Soluționare a Contestațiilor, atunci când pot fi într-un posibil conflict de interes cu solicitantul proiectului supus selecției și anume să se retragă din componenta Comitetului de Selecție/Comisiei de Soluționare a Contestațiilor atunci când este selectat proiectul respectiv.